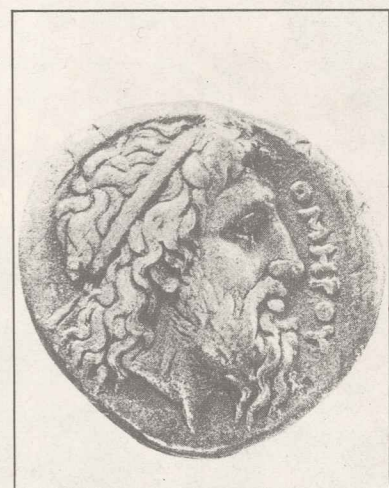

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Ο Όμηρος σέ ἀρχαίο νόμισμα τῆς Ἴου

Αριθμός φύλλου 239.

Αθήνα, Ιούνιος 1983

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

ΠΙΝ σχολιάσουμε, οτιδήποτε άλλο, ως σταθούμε σήμερα, σε μερικά δικά μας θέματα. Καί πρώτα στην εφημερίδα μας. Πολλοί αστάθμητοι παράγοντες εξακολουθούν να επηρεάζουν την έκδοσή της, έτσι ώστε να διαβάσετε και αυτό το φύλλο με μεγάλη καθυστέρηση. Έλπίζουμε πως αυτή θα είναι η τελευταία. Από τον Σεπτέμβριο, καλά νάμαστε, θα επιδιώξουμε να κυκλοφορούμε σύντομα και τακτικά. Δεν σταματάμε μόνο σ' αυτό. Υπάρχουν ακόμα μερικά σχέδια που θέλουμε να πετύχουμε. Νά ζωντανέψουμε την ύλη μας. Νά την κάνουμε πιο επίκαιρη. Νά της δώσουμε ευρύτερο περιεχόμενο – πάντοτε μέσα στα πλαίσια που διαγράφουν οι σκοποί της Ένώσεως. Νά πλουτίσουμε τις συνεργασίες μας. Ξέρουμε πως έχουμε πολύ δρόμο να κάνουμε για να γίνουμε μία σωστή περιοδική έκδοση. Βασιζόμαστε πάντα στην δική σας αγάπη, τη βοήθεια και κατανόηση.

N.B.

ΥΣΤΕΡΑ από θητεία σαράντα χρόνων σε εφημερίδες και περιοδικά ο Φάνης Κλεάνθης βρίσκεται από το περασμένο φύλλο υπεύθυνος έκδοσης της εφημερίδας μας. Δημοσιογράφος από τους πιο γνωστούς στη χώρα μας, φλογερός πατριώτης μ' αγάπη για την Μικρασία – μικρασιάτης ο ίδιος – ο Κλεάνθης δέχτηκε πρόθυμα να προσφέρει αφιλοκερδώς τις υπηρεσίες του στην «Ηχώ». Του σφίγγουμε θερμά το χέρι. Τόν ευχαριστούμε. Η παρουσία του κοντά μας είναι πραγματική πηγή χαράς κι' εγγύηση πως θα μπορέσουμε ν' ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις των αναγνωστών μας.

N.B.

Η «ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ» θυμάται. Έξω και πέρα από κάθε επικαιρότητα, θυμηθήκαμε αυτές τις μέρες δυο παλιές κολώνες της Ένωσεως. Τους γεν. γραμματείς Φίλ. Φάλλμπο που έκανε κι ένα φεγγάρι Αντιπρόεδρος, και τό Γιάννη Χάππα. Κι' οι δυο τους, ο καθένας με τη δική του προσωπικότητα με απλόχερη την αγάπη τους για την Ιωνική γη. Και οι προσφορές τους ήταν πράγματι αξιόλογες. Λίθανο και με σήμερα στη μνήμη τους. Και στους δικούς τους, που είναι και «δικοί μας», στέλνουμε τη συμμετοχή μας στον πόνο τους για τό κενό που άφησαν.

Τζ. Β.

ΑΦΑΝΕΙΣ πρωτεργάτες. Μιλάμε για τις καθηγήτριες του Α' Τοιασείου- Αρσακείου Λυκείου Έκαλης Θ. Βιτζηλαίου- Μακρή, Α. Σούκουλη- Τζαννέτου και Μ. Βαϊάννη που δίδαξαν στις μαθήτρίες τους την αγάπη για την ιστορία και την παράδοση των πατρίδων της Μικρασίας.

Με τη δική τους καθοδήγηση τα κορίτσια του Αρσακείου της Έκαλης καταπιάστηκαν με ένα «έγχειρημα» – βουνό γι' αυτά. Ένα ολόκληρο χρόνο προετοίμασαν με σκληρή δουλειά και πολύ κέφι μία εκδήλωση-αφιέρωμα στις αξέχαστες ελληνικές πατρίδες. Και όταν την παρουσίασαν μās αφησαν εκπληκτικούς. Μās γέμισαν συγκίνηση και υπερηφάνεια. Αξίζει να σημειωθεί πως οι δυο πρώτες από τις παραπάνω αναφερόμενες καθηγήτριες δεν είναι δεμένες λόγω καταγωγής με την Μικρασία· όμως είχαν την ευαισθησία να δούν τον μικρασιατικό πολιτισμό σαν ένα πολύτιμο κεφάλαιο της Ελληνικής γενικά Ιστορίας, πράγμα που αποτελεί θαυμάσιο μάθημα για όλους τους Νεοέλληνες.

N.B.

Στά εξηντάχρονα τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς

ΔΕΣΜΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Τοῦ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΧΡ. ΑΡΩΝΗ

Η συμπλήρωση ἐξ δεκαετιῶν ἀπὸ τὸν ὀλεθρο τοῦ 1922 στάθηκε γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ καὶ πέρα, καλὴ εὐκαιρία γιὰ ἀναδρομικὴ συνθετικὴ πληροφόρηση, γύρω ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς, τὸ ξεκλήρισμα καὶ τὸν ξεριζωμὸ τους, μετὰ ἀπὸ τὴν πανωλεθρία τοῦ Στρατοῦ μας καὶ πάνω στὶς σημαντικότερες συνέπειες τῆς προσφυγιάς στὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα.

Ο Τύπος καὶ τό βῆμα, ἡ Ραδιοφωνία καὶ ἡ Τηλεόραση, οἱ λογιῆς ἐκδηλώσεις τῶν προσφυγικῶν σωματείων, ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Πολιτεία, Πανεπιστήμια καὶ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ὅλοι οἱ παράγοντες ἐγκυρης ἀξιολόγησης τῶν τρισχιλιόχρονων Ἰωνικῶν καὶ Αἰολικῶν πηγῶν, μέ τίς θύραθεν ἐπιδράσεις τους, τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ πλατύτερου τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, μέ λόγο καὶ γραφή, μέ εἰκόνα καὶ μέλος, μέ ἱεροτελεστίες καὶ συγκινητικές τελετές μνήμης, μέ συνεντεύξεις καὶ μέ ἐπίσημες Κυβερνητικές δηλώσεις, ἔδωσαν καὶ συνεχίζουν νὰ δίνουν, ἐδῶ καὶ μῆνες, ἀπὸ τὸν περασμένο Σεπτέμβριο, πλούσια τὴν παρουσία τους, σὲ στίβο πολὺτροπων πανελληνίων πανηγυρισμῶν ἀναθύμησης τῆς συγερῆς Σεπτεμβριανῆς κλειδοχρονιάς.

Δέν ἐλείψαν, ἀκόμα, στοὺς τηλεοπτικοὺς δέκτες μας καὶ στὶς στήλες τῶν εφημερίδων, ἀφηγήσεις ἡλικιωμένων προσφύγων, ἀπὸ τὴν ὄλβια παλιὰ ζωὴ τοὺς στίς Πατρίδες μας τῆς Ἀνατολῆς καὶ ἀπὸ τίς μαρτυρικές ἐμπειρίες τῶν τῆς Καταστροφῆς τῆς Μικρασίας καὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῆς Σμύρνης, ἀφηγήσεις πού σηματοδοτοῦν τραγικὲς χρονολογίες σὲ Ἑθνικὸ μας ἡμερολόγιο καὶ ἀναδεύουν φρικώδεις ἀνάμνησεις θλίψης, πού ματώνουν τίς καρδιές μας.

Ἀνυπολόγιστες, βέβαια, οἱ ζημιές τῆς συντριπτικῆς ἐκείνης συμφορᾶς τοῦ ἔθνους μας, σὲ ἀλλοτρίωση σημαντικώτατου ἀπελευθεροῦ χώρου, σὲ βαρύτατο τίμημα αἵματος, σὲ ἀπώλεια παντοδαπῶν οικονομικῶν ἀγαθῶν μέγιστης ἀξίας.

Ὅμως, ἀντικρουστὰ στὴ στήλη τοῦ Παθητικοῦ, –γιὰ νὰ δανειστοῦμε ὅρους ἀπὸ τὸ Λογιστικὸ Λεξιλόγιο, –ἡ στήλη τοῦ Ἑνεργητικοῦ, σὲ τὸν Ἑθνικὸ Ἰσολογισμό, ἐμφανίζει, ἀντίστοιχα, Ἑθνικά Κέρδη, πού, χρόνο μέ τό χρόνο, καλύπτουν ὅλο καὶ μεγαλύτερο μέρος τῶν αἰσθητῶν πάντα, ἐλλειμματικῶν Ἀποτελεσμάτων τοῦ Κεφαλαίου «Κέρδη καὶ Ζημίες ἀπὸ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφή».

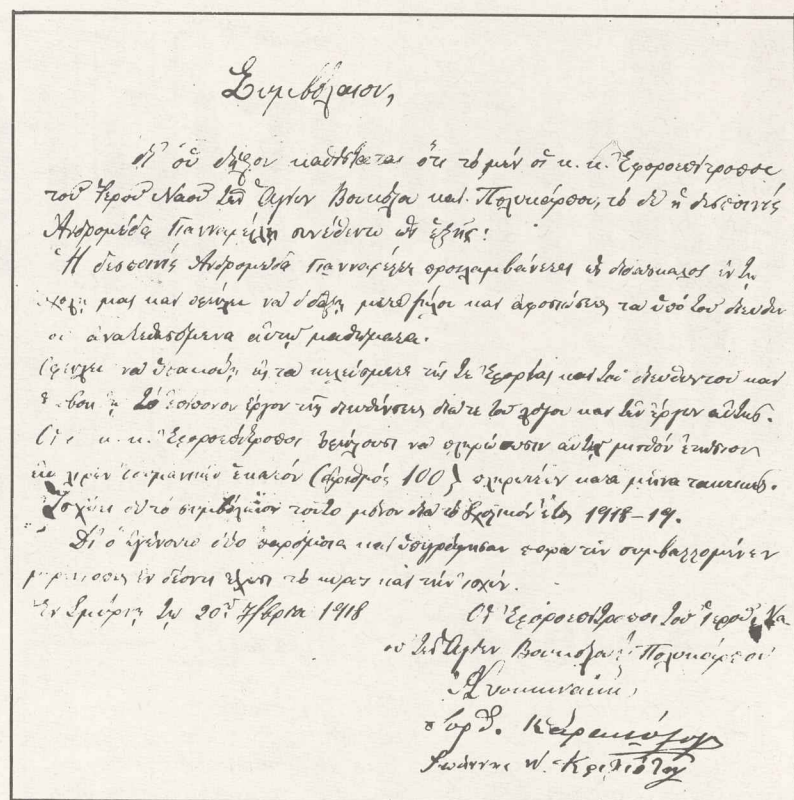
Καὶ πρέπει νὰ τὸ λέμε, ἀφοῦ εἶναι εἶναι, παράγοντας θετικὸς καὶ ἀναμφισβήτητος τῆς ἀνόρθωσης τῆς Χώρας μας, τῆς βαθύτατης ἀλλαγῆς

(Συνέχεια σὴ σελίδα 6)

ΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ

Τό Παρθεναγωγείο Φιλαδέλφειας: "Όπως και τὰ ἄλλα ἐκπαιδευτήρια τῆς ἐλληνικώτατης, αὐτῆς μικρασιατικῆς πόλης ἦταν ἓνα κτίριο ἄνετο. "Όλα μαζί τὰ σχολεῖα καταλάμβαναν ἑκταση 10 περίπου στρεμμάτων, ἦσαν πλήρως ἐξοπλισμένα καί εἶχαν 10μελές προσωπικό. Κατά τό 1921-22 φοιτοῦσαν σ' αὐτά: Στό ὀκτατάξιο ἄρρεναγωγεῖο, (δημοτικό- ἡμιγυμνάσιο) 284 μαθητές. Στό ἐξατάξιο παρθεναγωγεῖο 247 μαθήτριες. Καί στό νηπιαγωγεῖο 160 νήπα.

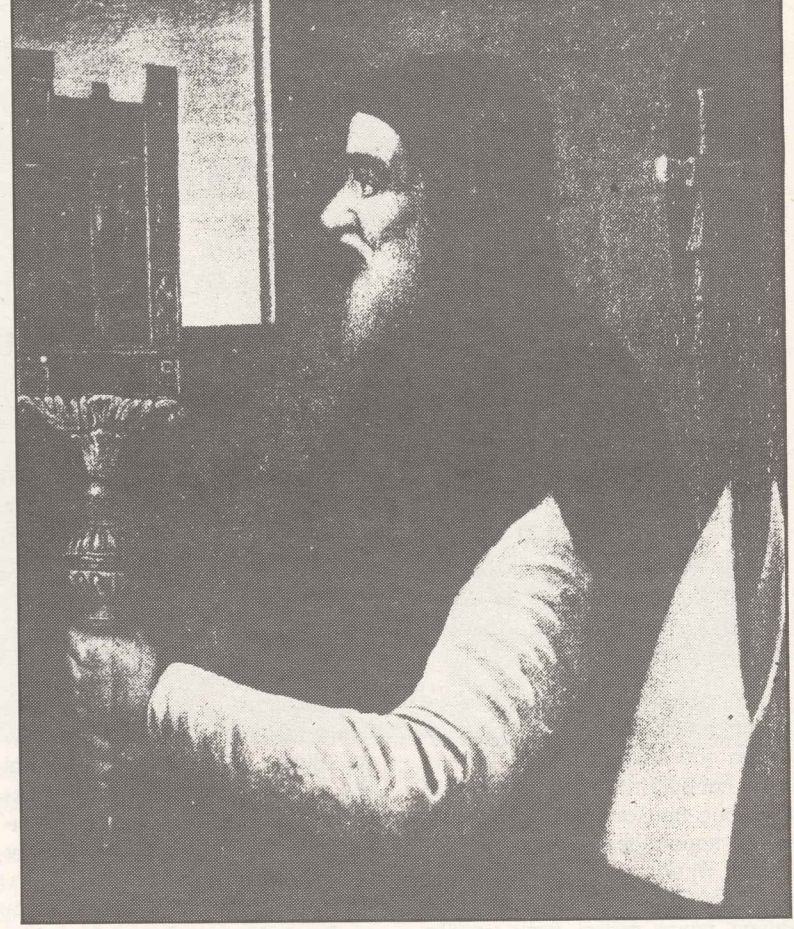

ΕΝΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΔΑΣΚΑΛΑΣ

"Ένα σμυρναϊκό συμβόλαιο γιά τήν πρόσληψη δασκάλας πού ὑπογράφηκε τό 1918. Συμβαλλόμενοι ἦσαν οἱ "Εφοροεπίτροποι τοῦ "Ιεροῦ Ναοῦ τῶν "Αγίων Βουκόλου καί Πολυκάριου καί ἡ δεσποινίς "Ανδρομέδα Γιανναρέλη, πού ὑπόσχεται "νά διδάξῃ μετά ζήλου καί ἀφοσιώσεως... νά ὑπακούει εἰς τὰ κελεύσματα τῆς "Εφορίας καί τοῦ διευθυντοῦ καί νά ὑποβοηθεῖ τό ἐπίπονον ἔργον τῆς διευθύνσεως". Ἐτήσιος μισθός 100 ὀθωμανικῆς λίρας.

Ο αυτοκράτορας "Ιωάννης Η' Παλαιολόγος

Βησσαρίων: "Επί κεφαλῆς τῶν "Ενωτικῶν.

Στίς 29 Μαΐου, συμπληρώθηκαν 530 χρόνια, ἀπό τότε πού τὰ 400 σήμαντρα καί οἱ 62 καμπάνες τῆς "Αγιάς Σοφιάς ἔπαψαν νά στέλνουν στούς αἰθέρους τῆς Οἰκουμένης, τούς ἀρμονικούς τους ἤχους. "Από τότε πού «"Εάλω ἡ Πόλις". Μιά κραταιή αὐτοκρατορία, 1.100 χρόνων, μέ πολλούς καλοῦς βασιλιάδες καί ἐξαιρετικούς στρατηγούς, μέ τό Μέγιστο "Όπλο πού καί πέτρες ἔλυναν, τό ὕγρον πῦρ, γονάτισε καί ἔσβησε.

'Εάλω ἡ Πόλις

ΠΩΣ ΕΠΕΣΕ Η ΚΡΑΤΑΙΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Οἱ διωγμοί τῶν Νεστοριανῶν καί τῶν ὁπαδῶν τοῦ "Ωριγένη, ἀδείαζον τήν Κύπρο -τά δικά μας σφάλματα καί προδοσίες. Τοῦτος ὁ τόπος γεννάει καί Παισάνιες καί "Εφιάλτες, καί αὐτούς πού ἀνοίγουν Κερκόπορτες.

σφάλματα ἐκμεταλλεύθηκαν καί κείνη.

Τούς ἐπαρναν μισθοφόρους στίς ἐσωτερικές τους διμάχες, τούς ἐβάζαν στό φυλάκιο τῶν πόλεων -καί ἄντε ὕστερα νά τούς βγάλες. Καί αὐτοί οἱ μισθοφόροι ἐρήμωναν τήν ὑπαίθρο. Χαρακτηριστικά παραδείγματα: Στά 1081 ὁ Σουλεϊμάν πρόσφερε τίς ὑπηρεσίες του διαδοχικά στόν Μιχαήλ τόν 7ο ἐνάντια στόν Νικηφόρο Βοτανειάτη, καί ὕστερα στόν Βοτανειάτη ἐνάντια στόν Νικηφόρο Βρυέννιο, καί ὕστερα πάλι στό Νικηφόρο Μελισσηνό ἐνάντια στόν Βοτανειάτη. "Αμοιβή τοῦ Σουλεϊμάν οἱ μισοί πόλεις ἀπ' ὅπου θά περνοῦσε. Στά 1130 ὁ "Ισαάκ Κομνηνός γιά νά ἀνατρέψει τόν ἀδελφό του "Ιωάννη συμμαχεί μέ τούς Τούρκους. Καί ὁ γυῖός του "Ιωάννης ἀπαρνεῖται τήν πίστη του καί παντρεύεται τήν κόρη τοῦ σουλτάνου τοῦ "Ικονίου. "Ο "Ιωάννης ὁ δος Καντακουζηνός, ζητᾷ τή βοήθεια τοῦ "Όρχάν "Όσμανλή ἐνάντια στόν "Ιω. Παλαιολόγο καί γιά νά ξεπληρώσει τόν Τούρκο, ληστεύει τίς ἐκκλησίες καί τὰ Ταμεῖα τῆς Πόλης καί τοῦ χαρίζει μάλιστα καί ἓνα κάστρο στή Θράκη.

Μά ἡ φανερή καί μεγάλη προδο-

σία, γίνεται ἀπ' τούς "Ανθενωτικούς. "Ο προτελευταῖος Αὐτοκράτορας Παλαιολόγος "Ιωάννης ὁ 8ος, γιά νά σώσει τήν Πόλη, στά 1438, ζητάει τή βοήθεια τοῦ πάπα τῆς Ρώμης καί τοῦ προσφέρει τήν "Ενωση τῶν ἐκκλησιῶν. Πάει μαζί μέ τό γέρο Πατριάρχη "Ιωσήφ στήν "Ιταλία καί συνέρχεται ἡ Σύνοδος στή Φερρᾶρα καί ἀργότερα στή Φλωρεντία. Μιά Σύνοδος, πού εἶχε ἀρχίσει πρίν 70 χρόνια στή Ρώμη καί μετά στή Βασιλεία τῆς "Ελβετίας. "Αλλά οἱ ἀνθενωτικοί εἶναι φιλότουρκοι. Προτιμοῦν, «τό φέσι τοῦ Μωχαμέτη ἀπ' τήν Τίारा τοῦ Πάπα». Αὐτό ἦταν τό πολιτικό τους σλόγκαν. Καί θά πρέπει ἐδῶ νά ὁμολογήσωμε, πῶς αὐτή ἡ «Τίαρα» οὔτε φιλική πρὸς τὸ Βυζάντιο ἦταν οὔτε εὐκρινής. Καί θυμόνταν μέ φρίκη οἱ Βυζαντινοί τή συμπεριφορά τῶν σταυροφόρων.

Οἱ ἀνθενωτικοί λοιπόν ἀντιδρούσαν καί τραβᾶν γιά χρόνια ἡ Σύνοδος. Καί ὅταν κάποτε ἐπιτευχθεῖ ἡ "Ενωση εἶναι πολὺ ἀργά. "Η βοήθεια τοῦ Πάπα δέν ἦρθε ποτέ. Κι' οἱ φιλότουρκοι ἀνθενωτικοί δουλεύουν. «"Ο ἀρχηγός τους» ὁ Σχολάριος, πού ὁ Μωάμεθ θά τόν κάνει μετά τήν "Αλωση Πατριάρχη, καί ὁ Νοταρᾶς ὁ πρωθυπουργός τοῦ Κ. Παλαιολόγου, καί ὁ ἀδελφός τοῦ Αὐτοκράτορα πού τούρκεψε πρίν πέσει ἡ Πόλη, βάζουν σέ κυκλοφορία προφητεῖα καί χρησμό καί τραγοῦδι. Γιά νά σπάσῃ ὁ λαός. Νά ἀδράνησῃ:

«Φωνή ἀκούσθη ἐξ οὐρανοῦ, ἀπ' ἀρχαγγέλου στόμα, πῶς εἶναι θέλημα θεοῦ ἡ Πόλη νά τούρκεψῃ».

Συνέχεια στή σελίδα 13

Επίτιμα Μέλη «Παναγίας Σουμελά»

Τό Ποντιακό Σωματεῖο «Παναγία Σουμελά», πού ἔδρευε στήν Θεσσαλονίκη, εἶχε τήν ἐπιτυχῆ ἐμπνευση νά ἀπονείμει, στίς 5-6-1983, 50 διπλώματα σέ ἰσάριθμους Πόντιους καί μη, πού συνέδραμαν στό ἔργο του, καί νά τούς ἀνακηρύξει "Επίτιμα Μέλη του.

"Η τελετὴ τῆς ἐπίδοσης τῶν σχετικῶν διπλωμάτων ἐγίνε στήν ἐιδική Αἵθουσα Τελετῶν τῆς "Ι. Μονῆς Σουμελά, ὕστερα ἀπό τήν καθιερωμένη σέ τέτοιες περιπτώσεις Θ. Λειτουργία στόν ὁμώνυμο "Ι. Ναό στόν ἐιδυλλιακό χώρο τῆς Καστανιάς τῆς Βέροιας, κατὰ τήν ὁποία μάλιστα χοροστάτησαν οἱ Μητροπολίτες Βεροίας κ. Παῦλος καί Ζακύνθου κ. Παντελεῖμων.

Παρέστησαν οἱ "Υπουργοί Β. "Ελλάδος, κ. Β. "Ιντζές, Συγκοινωνιῶν κ. Ν. "Ακριτίδης, Κοιν. "Υπηρεσιῶν κ. Α. Βερυβάκης, καί οἱ "Υπουργοί Παιδείας Στ. Παπαθεμελῆς καί "Εμπορίου κ. Θ. Πάγκαλος, οἱ Νομάρχες Θεσσαλονίκης κ. Α. Σακελλάρης καί Βεροίας κ. Ν. Πινακίδης, καθώς καί ἑκατοντάδες προσκεκληθέντες ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς "Ελλάδος.

Μεταξὺ τῶν τιμηθέντων, οἱ κ.κ. "Ανδρέας "Ανδριανόπουλος, π. "Υπουργός, ὁ Πρόεδρος τῆς "Εστίας Ν. Σμύρνης κ. Παντελῆς Σερρέφουλου, οἱ συγγραφεῖς Χρ. Σαμουηλίδης, Σ. Λιανίδης, Γ. Χιονίδης, ἡ Εὐρωβουλευτὴς Λιλ. Χριστοφορίδου κ.κ., καθώς καί ὁ συνεργάτης τῆς ἐφημερίδας μας κ. "Ανδρέας "Ελ. Γαταρίδης, τόν ὁποῖον καί συγχάριζουμε θερμὰ ἀπό τῆς θέσεως αὐτῆς γιά τήν ἐν λόγῳ διάκρισή του.

ΝΕΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

● "Υστερα ἀπό ἀρχαιρείσεις πού ἐγίναν στίς 9/3/83 στήν "Ενωση Κάτω Παναγίας Μ. "Ασίας προήλθε νέο Διοικητικό Συμβούλιο πού συγκροτήθηκε σέ σῶμα ὡς ἑξῆς:

Πρόεδρος: Δημ. Κλειδάς, "Αντιπρόεδρος: Φιλ. Καζάνας, Γεν. Γραμματέας: Μαρ. Μπαρδουνιώτου, Ταμίας: "Αντων. Πικριδάς, Μέλη: Σεν. Πανταζίδης, Δεσπ. Μαθιοῦδη, Σουλβ. Βιτάκης, Μαργ. Φιλοπούλου, "Αλεξ. Γκιάλη.

● "Η σύνθεσι τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς "Ενωσης Σμυρναίων Νικαίας - Πειραιῶς ἔχει ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος: Χρυσόστομος Βιορρές, Α' "Αντιπρόεδρος Γεωργ. Βουρλάκος, Β' "Αντιπρόεδρος Στυλ. Μισκῆς, Γεν. Γραμματέας: Παν. Παραρᾶς Εἰδ. Γραμματέας: Γεωργ. Μπικλῆς, ταμίας: Εἰδ. Σερμυλάκης, "Εφ. Μορφωτικοῦ: Γιωργ. Μετσόλης, "Εφ. Μουσείου: Κων. Γουναρόπουλος, Εφορ. Μεγάρου καί Ναυδρίου Αντ. Παγώνης καί Ιω. Γκογκήσης, Κοσμητορας: "Ανασ. Λαφαζάνης.

● Τό Διοικητικό Συμβούλιο τῆς "Εστίας Ν. Σμύρνης, συγκροτήθηκε σέ σῶμα ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος: Παντελῆς Σερρέφουλου, Α' "Αντιπρόεδρος: "Αντ. Καρβούνης, Β' "Αντιπρ. "Ανν. Κυριακόπουλος, Γεν. Γραμ. : Αὐγ. Καμπᾶς, Εἰδ. Γραμ. Γεωργ. Πετρίδης, Ταμίας: Καλλ. Γρίβα, Τμήμα "Ιστορικό - Λαογραφίας - Κεμνηλίων κλπ. Θετ. "Αναγνωστοπούλου, Τμήμα Κοσμητείας: Δημ. Παλιαολόγος, Τμήμα Φιλολογικό: Λέλα Μαραγκοῦ, Τμήμα "Εκπ/σεως: "Ισ. Μαλόβρουβα, Τμήμα Καλλιτεχνικό - Φυσ. "Αγωγῆς καί Νεότητος: Νικ. Τούντας, Τμήμα Τεχνικῶν: "Αγγ. Φιλιππίδης, Τμήμα "Εκδόσεων: Περτ. Λιναρδός, Τμήμα Προνοίας: "Ερ. Γαρυφαλλός καί Τμήμα Νομικῶν: "Εμμ. Μουστάκης.

● Τό Διοικητικό Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτῶν πού προήλθε ἀπό τῆ Γενική Συνέλευση τῆς 2ας Μαΐου 1983 καταρτίστηκε σέ σῶμα ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος: "Αλ. Μακρίδης, "Αντιπρόεδρος Ν. "Ατζέμωγλου Γεν. Γραμματέας Θέμης Παχόπουλος, Εἰδ. Γραμματέας Φίλης Λαδόπουλος, Ταμίας: "Εφ. Στεφανίδου, "Εφορος Στάθης Νικολαΐδης, Σύμβουλοι Ν. Βασαγιώργης, Γ. "Ισακίδης καί Γιάννης Μπιμπέρ.

● "Η σύνθεσι τοῦ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς "Ενωσης Σπάρτης Μ. "Ασίας, ἔχει ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος: Κωσμάς Νικολαΐδης, "Αντιπρόεδρος Λουκάς Οὐλκέρωγλου, Γεν. Γραμματέας Χάρης Σαπουντζάκης, Ταμίας Κίμων "Ελμαλόγλου, Σύμβουλοι "Ηλίας Μωράλογλου, "Ιουλία Τριανταφυλλίδη- Τσίγκα, Χρῆστος Παπαγερασίμου Παντελῆς "Ασιάνης, Νίκος "Αθανασίου.

● Συνεδρίασε τό νέο Δ.Σ. τῆς "Αδελφότητος Βιθυνῶν, πού ἀναδείχθηκε στίς ἀρχαιρείσεις τῆς 5-6-1983 καί συγκροτήθηκε σέ σῶμα ὡς ἑξῆς: Πρόεδρος: "Αρζουχαλτζῆς Δημοσθένης, "Αντιπρόεδρος: Μουμτζῆς Σπύρος, Γ. Γραμματέας: Παπαζοῦλου "Αναστάσιος, Ταμίας: Φιλίππιδου Μαρία, "Εφορος: Δημοτριάδης Νικόλαος, Σύμβουλοι "Αράπογλου "Ελευθέριος, Μελλάς Γεννάδιος, Μαρίνογλου "Ιωσήφ, Νικολαΐδης Νικόλαος.

● Στίς ἀρχαιρείσεις τοῦ «Συλλόγου τῶν φοιτητῶν στήν Εὐαγγελική Σχολή Σμύρνης» πού ἐγίναν στίς 22 "Ιουνίου ἐξελέγησαν: ὁ δημοσιογράφος καί λογοτέχνης "Απόστολος Μαγγανάκης, Πρόεδρος. "Η Αικατερίνη Μπαρμπάτσι, "Αντιπρόεδρος. "Ο ἀντιδήμαρχος "Αθηναίων Γιάννης "Ακριθᾶκης, Γενικός Γραμματέας. "Ο Δημήτρης Σαΐτας, Ταμίας.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Μηνιαία ἔκδοσις τῆς
"ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
"Αποστέλλεται δωρεάν
στό μέλη τῆς

Διεύθυνσις
δόδος Καρύτση ἀριθ. 3
Τηλέφ. 32.28.480
"Αθήναι 124

Συντακτική "Επιτροπή

Τάκης Βεζυργιάννης
Σωφρόνιος Παπουτσόγλου
Νίκος Βικέτος
"Εμμ. "Αλεξ. Καίπας

"Υπεύθυνος "Εκδόσεως
Φάνης Κλεάνθης
"Εαρος 10 - "Αγ. Παρασκευή
Τηλ. 6591952
Φωτοστοχαιοθεσία
ἐπιμέλεια - ἀτελιέ
Ν. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΕΠΕ
Μάγερ 11 - "Αθήνα (108)
ΤΗΛ. ΚΕΝ. 5244555 - 5221792 -
5225479

Τὰ κείμενα πού φέρουν
ὑπογραφή ἐκφράζουν τίς
ἀπόψεις τοῦ συγγραφέα
τους.

«ΕΤΣΙ ΧΑΣΑΜΕ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑ»

Του ΠΑΝΟΥ ΒΑΣΑΜΑΚΗ

«Έτσι χάσαμε τη Μικρασία», είναι ο τίτλος του αξιόλογου βιβλίου του κ. Φάνη Ν. Κλεάνθη, μετά πια αδιάψευστα ζωντανά ιστορικά στοιχεία των εξήντα χρόνων που μεσολάβησαν από το 1922.

Τό χρόνο που μας θυμίζει, με πολλή πικρία, την ολοσχερή εξόντωση του Μικρασιατικού Έλληνισμού και μαζί του τους μοναδικούς έθνικούς θρύλους και τις αλησμόνητες παραδόσεις αιώνων.

Και τη συνεχή θαυμαστή δράση των εξαιρετών ανθρώπων που στάθηκαν πάντα πιστοί στην μεγάλη τους ιστορική υπόσταση. Ταυτόχρονα και στις προγονικές τους ρίζες. Με τις αλλεπάλληλες άσβεστες μνήμες από τον καιρό της αρχαιότητας και μετέπειτα της θαυμαστής και μεγαλόπρεπης Βυζαντινής χιλιόχρονης περιόδου. Και της σκοτεινής, άνειπτης τουρκοκρατίας.

Ός τα σημερινά δύστροπα περιπετειώδη χρόνια μιας εποχής ξεπεσμού και κατάρτισης όπου ποταπά συμφέροντα και συγκρούσεις ανάμεσα σε μεγάλα έθνη μας παρέρχονται σ' έναν τερματισμό και τραχιά αγώνα, που το τέλος του στάθηκε ο πιο καταστροφικός σταθμός της ιστορίας μας. Που ύστερα από μια άπεγνωσμένη υπεράνθρωπη προσπάθεια, βρεθήκαμε άνετοιμοι να εκπληρώσουμε τους ιερούς έθνικούς μας σκοπούς και να ξεπεράσουμε τα άνυπέρβλητα έμπόδια που σκόπημα στήθηκαν άνάμεσά μας. Στην πιο κρίσιμη θανάσιμη πάλη που μεσολάβησε από το Μάιο του 1919 ως το τέλος της Μικρασιατικής έκστρατείας. Και τον άνάπντεχο ένταφιασμό των δικαίων προαιώνων πόθων μας. Έδω ο συγγραφέας με σπάνιες ακριβοδίκαιες έρευνες, εξετάζει με ζηλευτή άντικειμενικότητα τις βασικές αιτίες που στάθηκαν ή άφορμή της έθνοκτόνου διχόνοιας που στή κρίσιμη εκείνη περίοδο έπαιξαν τον πιο άνέλπιστο θάνασιμο ρόλο στην εξέλιξη και τη πορεία της υπεράνθρωπης προσπάθειας του Μικρασιατικού άνάγνα.

Τό Νοέμβριο του 1920, μετέφεραν από τό Μ. μέτωπο στάς Αθήνας, την Μεραρχία Κυδωνίων που έφερε τό όνομα της ψημμένης Αιολικής πατρίδας μου, με διοικητή τον στρατηγό Αλέξανδρο Οθωνάιο και στην όποια άνήκα, νεαρός

τότε έθελοντής, με τον βαθμό του δεκανέα. Με σκοπό την τήρηση της τάξης στή πρωτεύουσα κατά την σύντομο περίοδο των εκλογών. Μιά περίοδο, γεμάτης από πάθη και πολιτικές άντιθέσεις, της εποχής εκείνης.

Συμπτωματικά παρευρέθη άνψευδής μάρτυς στή θυελλώδη και θολήν εκείνην εποχήν, άπαρχήν του βίαιου έθνικού διχασμού. Και της άντίστροφης δυσμενούς μέτρησης της εξέλιξης, των μετέπειτα σοβαρών και κρίσιμων έθνικών συμφερόντων μας.

Ο κ. Φ. Κλεάνθης μάς προσφέρει ένα πολύτιμο ιστορικό έργο που άνάλυει με σαφήνεια και δίκαιη κρίση, χωρίς πάθος και προκατάληψη, μία ιστορική περίοδο σκληρών άγώνων, που σ' αυτούς θυσιάστηκαν και μαρτύρησαν και χάθηκαν μυριάδες ανθρώπινων υπάρξεων. Και γράφτηκαν οι πλέον μεγαλειώδεις ήρώοι. Και τό πιο άπίστευτα στρατιωτικά κατορθώματα που παραδόξως άποκρύφτηκαν και άνηγόθηκαν από τον Έλληνικό λαό.

Πρέπει νά εύγνωμονούμε τό συγγραφέα του εξαίρετου αυτού βιβλίου που κυκλοφόρησε στήν πιο κατάλληλη στιγμή. Με πολλές άληθμόνητες θύμησης. Και πολλές πί- κρες.

Οι Τούρκοι εκμεταλλεύτηκαν την επάρατο έθνική μας διχόνοια και τον έθνοκτόνο διχασμό. Και ο συγγραφέας τονίζει με αδιάσειστα πειστήρια την άδυναμία και την άνικανότητα εκείνων που διαδέχτηκαν τον Έλευθέριο Βενιζέλο. Που γινάντων με άσυνήθιστη έπιπολαιότητα τις μεγάλες εύθύνες ενός άνάγνα που ο κακός χειρισμός της έκβασής του, μάς έφεραν μπροστά σ' ένα άξεπέραστο άδιέ- ςοδο.

Και κατέφθασε, με άναμενόμενη άκρίβεια ή τρομακτική καταστροφή με τό άπειρα τραγικά θύματα, τις πολλαπλές δυσάρεστες θύμη- σεις και τις άξεχαστες χαμένες πατρίδες.

Σάν Έλληνας και ξεχωριστά σάν Μικρασιάτης εύχαριστώ τον κ. Φάνη Κλεάνθη, τον διαπρεπή δημοσιογράφο και ιστορικό έρευνητή που μάς χάρισε ένα έργο ιδιάζουσας άξιας. Κυρίως που θαρρετά και άντικειμενικά εξετάζει ένα ιστορικό θέμα τόσης τεράστιας σημασίας και τόσης πανελλήνιας ιστορικής έκτα- σης.

Μετάλλιο για τα 60 χρόνια της Μικρασιατικής Καταστροφής

Γιά την επέτειο των 60 χρόνων της Μικρασιατικής Καταστροφής, ή Συντονιστική Έπιτροπή Προσφυγικών Σωματείων Αττικής εξέδωσε ένα μετάλλιο άφιερωμένο στις άξεχαστες πατρίδες και τούς πρόσφυγες.

Τό άναμνηστικό αυτό μετάλλιο φιλοτεχνήθηκε από τον διακεκριμένο γλύπτη Βάσο Καπάντη, μέλος της Συντονιστικής Έπιτροπής, καταγόμενο από την Πέργαμο της Μικρασίας.

Τό μετάλλιο από χαλκό, όξειδωμένο (πατίνα) είναι διαμέτρου 5,5 εκατοστών και πάχους 6 χιλιοστών, και θά διατίθεται μέσα σε χειροποίητο μπλέ κουτί με στρογγυλή ύποδοχή κόκκινου φόντου. Στή μία όψη του μεταλλίου είναι γραμμένη ή όμηρική φράση «ΕΣΕΤ' ΗΜΑΡ ΝΟΣΤΙΜΟΝ» (θά ύπάρξει ήμέρα γυρισμού) καθώς και συντομογραφία της λέξεως Αθήνα ΑΘΕ, όπ' όπου ξεκινά ένα ζευγάρι γλάρων που πετά προς την Άνατολή. Κάτω όπ' αυτά ύπάρχουν σάν διακοσμητικός σπειρομαϊάνδρος κύματα που συμβολίζουν τό Αιγαίο Πέλαγος.

Η άλλη όψη έχει στο κέντρο άρχαία άσπίδα που στέφεται με κλαδί δάφνης. Στήν άρχαία αυτή άσπίδα που συμβολίζει τούς μακρούς άγώνες των προσφύγων για έπιβίωση και προκοπή και την προσήλωσή τους στις πατρίδες που άναγκάστηκαν νά εγκαταλείψουν τό '22, είναι σκαλισμένη εσώγλυφα ή χρονολογία της 60ης επέτειου (1922-1982). Γύρω από την παράσταση αυτή είναι χαραγμένες οι λέξεις «ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΝΗΜΗΣ ΑΛΥΤΡΩΤΩΝ ΠΑΤΡΙΔΩΝ».

Η τιμή για τό κάθε χάλκινο μετάλλιο είναι 850 δραχμές και ισχύει μόνον για τό μέλη των προσφυγικών σωματείων. Οι ένδιαφερόμενοι μπορούν νά τό έξασφαλίσουν ή με τηλεφωνική παραγγελία 9 π.μ. - 2 μ.μ. στά τηλέφωνα: 3228480 - 3229564 ή με επίσκεψη τους στά γραφεία της Ένώσεως Σμυρναίων (Καρύτη 3 Αθήνα).

Στις φωτογραφίες οι δύο όψεις του μεταλλίου που φιλοτέχνησε ο Βάσος Καπάντης.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
Έκδομένο υπό τήν επιμέλειαν της
Έκδοσης Μελετών της Ένώσεως Σμυρναίων.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ

1980

Η νέα γενιά θυμάται τις χαμένες πατρίδες

ΜΙΑ ΩΡΑΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΑΡΣΑΚΕΙΟ

Με μία θαυμάσια και συγκινητική εκδήλωση οι μαθήτριες της Γ' τάξης του Α' Τσιτισείου-Αρσακείου Έκάλης τίμησαν τα 60 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή στο κατάμεστο θέατρο του σχολείου τους, στις 18-5-83.

Με ιδιαίτερο ζήλο άσχολήθηκαν με την πολιτιστική παράδοση των κυριώτερων μικρασιατικών περιοχών και παρουσίασαν με τρόπο άληθινα έντυπωσιακό και με τη μορφή ενός φανταστικού όδοιπορικού τα κυριότερα στοιχεία από την παράδοση αυτή.

Η εκδήλωση άρχισε με εύστοχο πρόλογο της Λυκείαρχου κ. Παναγ. Λεμονή-Φιλιποπούλου, σχετικά με τό νόημα της προβολής του μικρασιατικού πολιτισμού, άκολούθησε θερμός χαιρετισμός του Γενικού Γραμματέως της Συντονιστικής Έπιτροπής Προσφυγικών σωματείων Αττικής κ. Α. Σωφρονιάδη. Μετά από μία γενική είσαγωγή της μαθήτριας Έλ. Λουκέρη, έγινε σύντομη άναδρομή στην Ιστορία και τον πολιτισμό της Μ. Άσίας από την μαθήτρια Μ. Μαρίν. Στή συνέχεια ο ποιητής και ήθοποιός Γ. Μετσόλης, με την γνωστή του θερμή, μίλησε για την πολιτιστική προσφορά της Ιωνίας και της Σμύρνης και άπήγγειλε σχετικά ποιήματα.

Την Κωνσταντινούπολη και μάλιστα τη σημασία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, με συγκινητικό τρόπο θύμισε στους παρισταμένους ή μαθήτρια Μ. Χιωτακάκου και συγκλονιστικά άπήγγειλε ή μαθήτρια Στ. Μπούρα ποντιακό δημοτικό τραγούδι για την άλωση.

Τό ιδιόρρυθμο τοπίο της Καππαδοκίας, με τους κωνικούς μονόλιθους

και τις άπειρες λαξευτές εκκλησίες περιέγραψε στήν όμιλία της ή καθηγήτρια Μ. Βαϊάννη, συνδέοντάς το συγχρόνως με άγαπημένες πατρικές μνήμες.

Όλες οι όμιλίες πλαισιώθηκαν με την κατάλληλη μουσική και τραγούδια, που πολύ άρμονικά απέδωσαν οι μαθήτριες Μ. Παυλίδου και Σωκρατίδου.

Από τίς ώραιότερες στιγμές της εκδήλωσης ύπηρεζε ή άναβίωση μαγικών ποντιακών έθιμων, που με έξαιρετική έπιτυχία παρουσίασαν οι μαθήτριες της Γ' Λυκείου ύστερ' από σχετική έρευνα και μελέτη της φιλόλογου-άρχαιολόγου καθηγήτριας κ. Θεοδ. Βιντζηλαίου-Μακρή.

Έτσι οι θεατές, μετά από σύντομη είσαγωγή από τίς μαθήτριες Αθ. Κάρδαρη και Γρ. Τσερεμέγκλη, παρακολούθησαν πώς γίνονταν τ' άρραβινάσματα στον Έλληνικό Πόντο, σε συνδυασμό με τό ποικίλο έθιμα του Μαφου, που διασώζουν έντονα μνήμες από την άρχαιότητα κι' όλα αυτά μπροστά σ' ένα καταπληκτικό τριμερές σκηνικό, φιλοτεχνημένο και φροντισμένο μέχρι την

Τό τέλεσμα των άρραβώνων, όπως άναπαραστάθηκε με πολλή πιστότητα από τίς μαθήτριες του Αρσακείου.

Χορός της Καππαδοκίας με τό κουτάλια. Τόν έρμηνεύουν με κέφι και παλμό οι μαθήτριες του Αρσακείου.

τελευταία λεπτομέρεια από τίς μαθήτριες που παρίστανε τον πρώτο δρόμο σε προσόψεις μικρασιατικών σπιτιών, τό δεύτερο αλλη ποντιακής κατοικίας και τό τρίτο έκκλησία της Καππαδοκίας λαξευμένη σε βράχο.

Στή συνέχεια ή δράση μεταφέρθηκε στο έσωτερικό της Μ. Άσίας στήν περιοχή Σεβάστειας-Καισάρειας και μάλιστα στήν εκκλησία των Αγίων Σαράντα στήν Σεβάστεια, όπου πανηγυρίστηκε τό ατέλεμα των άρραβώνων και γιορτάστηκε ή άναγέννηση της φύσης με τη χαρακτηριστική «χελιδόνα», με γλυκά σπιτικά, με λουλουδένια στεφάνια και ιδίως με τό «μαγιόπουλο», ένα άγούρι που συμβολικά απεικονίζεται πάλι «άνασταίνεται» σάν την ολάνθιστη φύση.

Οι χοροί, που άκολούθησαν, έντυπωσίασαν τούς θεατές, όχι μόνο με την άλογη έκτέλεσή τους από τίς μαθήτριες, αλλά και με τον πλούτο, την ποικιλία των ένδυμαστών και την παραδοσιακή μουσική των λαϊκών οργάνων που τούς συνοδεύσαν. Ίδιαίτερη άίσθηση προκάλεσαν οι χοροί της Καππαδοκίας (χορός με μαντήλια, με κουτάλια), χάρη στήν ιδιότητα και τον ιεροτελεστικό τους χαρακτήρα, καθώς και οι χοροί του Πόντου, που ένθουσίασαν με τη ζωρότητα και τον παλμό τους. Τελευταίοι χορεύτηκαν όπ' όλες τίς μαθήτριες ο Τσακωνικός και ο Καλαματιανός σάν μήνυμα της ένότητας του Έλληνισμού πάνω από όρια ιδιαίτερων πατρίδων.

Την έπιμέλεια και όργάνωση της όλης προσπάθειας είχαν οι φιλόλογοι-άρχαιολόγοι Θεοδ. Βιντζηλαίου-Μακρή και δ. Μ. Βαϊάννη και ή καθηγήτρια της Φυσικής Αγωγής κ. Α. Σούκουλη-Τσαννέτου, στήν όποια όφείλεται και ή διδασκαλία των χορών.

Την εκδήλωση, γεμάτη συγκίνηση, παρακολούθησαν πολλοί εκπρόσωποι μικρασιατικών σωματείων, μέλη του Δ.Σ.

της Φιλεκαπαιδευτικής Έταιρίας, ο Έπιδότης και ο Έπιθεωρητής των σχολείων της Φ.Ε., Γ' υμνασάρχες, Λυκείαρχες, Καθηγητές των σχολείων της Φ.Ε., γονείς και μαθήτριες των Τσιτισείων-Αρσακείων Σχολείων Έκάλης.

Μεταξύ των παρευρεθέντων εκπροσώπων των Μικρασιατικών Σωματείων, σημειώνουμε την παρουσία των κ.κ. Α. Λεξ. Σωφρονιάδη, Γεν. Γραμμ. της Συντονιστικής Έπιτροπής των προσφυγικών σωματείων Αττικής και έπιτίμου προέδρου του Συλλόγου Συναστών, του κ. Αθανασιάδη, συμβούλου του Συλλόγου Συναστών, του κ. Έμμ. Καίπα, συμβούλου της Σ.Ε. και της Ένώσεως Σμυρναίων Νικαίας, του κ. Εύ. Δαδιάτη, έκδτου του ΑΚΗρυκος Ν. Σμύρνης, συμβούλου της Σ.Ε. και προέδρου της Ένώσεως Κυδωνιατών Αθηνών, του κ. Δημ. Αρχιγενή, ιατρού-συγγραφέως της Ένώσεως Σμυρναίων, της Κας Καρακωσίδου, συμβούλου της Σ.Ε., Γενικής Γραμματέως Όμηριών Σμύρνης, του κ. Χαρισμάδη, προέδρου της αδελφότητας Προσφύγων Αθηνών, του κ. Κλειδά, προέδρου Αδελφότητας Κάτω Παναγίας Μ. Άσίας, Κας Καραγεωργίου, προέδρου Συλλόγου Ζαπτεϊών, της Κας Καλπίδου του Συλλόγου Ποντίων «Αρσωνίται-Κομνηνολί» και του γνωστού λογοτέχτη κ. Χ. Σαμουρηλίδη.

Η εκδήλωση κατά κοινή όμολογία στέφθηκε από πρωτοφανή έπιτυχία. Σχολικοί παράγοντες μαθητριες, ή Συντονιστική Έπιτροπή Προσφυγικών σωματείων Αττικής, ή Φιλεκαπαιδευτική Έταιρία - οι δύο τελευταίες και οικονομικά ένίσχυσαν την προσπάθεια - πρέπει νά είναι ιδιαίτερα υπερήφανοι, γιατί συνέβαλαν με την ήλική ή ύλική προσφορά τους στήν προβολή του Έλληνισμού της Μ. Άσίας. Με την άγάπη και τό μάγθο τους οι μέν, τον ένθουσιασμό και τό ενδιαφέρον τους οι δε άνοιξαν νέους ορίζοντες σε σπουδαία έθνικά θέματα, όπως είναι ή Μικρά Άσία, τό δράμα και ο πολιτισμός της.

Στά 60 χρόνια της Μικρασιατικής Καταστροφής

(Συνέχεια από τη σελίδα 1)

πού καταγράφεται, εδώ και μισόν αιώνα και πού συνεχίζεται σέ όλες τις εκφάνσεις βίου του Λαού μας, αναδείχτηκε η εύεργετική συμβολή των αποδιωγμένων Έλλήνων της Ανατολής: των προσφύγων πού, μετά τό ξεπέραςμα των τρομακτικών επακόλουθων, από τή μαζική καταφυγή στην έξουθενωμένη Χώρα μας, ενός εκατομμυρίου και μισού όμογενών, πεινασμένων, γδυμνών και άστεγων, κατάφεραν, μέ τά όμολογημένα προσόντα της προσαρμοστικότητας, αποφασιστικότητας, έργατικότητας και καρτερίας, φορείς αυτοί ενός ιδιότυπου Έλληνικού πολιτισμού, διαφορετικού από τόν Έλλαδικό, κατάφεραν, χάρη στην έμφυτη έπινοητικότητα και τό έμπορικό δαιμόνιο του ραγιά, ακόμα χάρη στην κάπως Έπικούρεια φιλοσοφική ένταξή τους των έγκόσμιων, κληρονομιά προγονική των Ίωνων φωστήρων της διανόησης, νά μπολιάσουν, συντελεστές αυτοί πρόδου και πολύμορφης προκοπής, τόν Έθνικό μας κορμό, πού πέταξε και πετάει, συνέχεια, νέα κλωνάρια, μέ πυκνές φυλλοειδείς, μέ πλούσια άνθοφορία και καρπερές σοδιές, πού όλο και πληθαίνουν, από έπιγαμίες και συμπεθεριό, μέ βαθμιαία άμοιβαία κατανόηση και καλή συνεργασία των έγγενών, μέ τ' αδέρφια τους άλλωφερτης φύτρας.

Πάνω και στον τομέα αυτόν, πολύ διαφωτιστική αναδείχτηκε ή σωστή πληροφόρηση του Κοινού, από έπιστημονες και μελετητές, οικονομολόγους, κοινωνιολόγους, έθνολόγους κ.λ.π., σέ όλους τούς κλάδους της σύγχρονης Έθνικής παλιγγενεσίας, τόν οικονομικό, τόν πνευματικό, τόν κοινωνικό, τόν πολιτιστικό, τόν πολιτικό.

Ώστόσο, όσα ειπώθηκαν κι όσα λέγονται, πετάνε και χάνονται! Και οι εύκαιρακές θεαματικές εκδηλώσεις μνήμης, γρήγορα ξεθωριάζουν και άπολημονούνται, ενώ τά σοφώτατα κείμενα διαπρεπών συγγραφέων, πού γράφτηκαν και γράφονται, άφου διαβαστούν, μπαίνουν, ίσως όχι στο καλάθι, αλλά σέ κάποιο συρτάρι, ή στο ράφι της Βιβλιοθήκης, και στη Βιβλιογραφία κι εκεί αναπαύονται, ώς πού νά τ' άνασύρει, κάποτε, νά τά ξεσκονίσει και νά τά χρησιμοποιήσει ό έρευνήτης ή ό άναγνώστης, γιά νά ξανάρθουν, συγκυριακά, στον άέρα και στο φώς, κι ύστερα, νά ξανακοιμηθούνε.

Άλλο είναι, λοιπόν, έκείνο πού όραματιζόμαστε, πού προτείνουμε κι άποζητούμε, σάν όλοζώντανη κι άπέθαντη άπολογιστική κατακλείδα, διαρκούς παρουσίας, των εξηντάχρονων εκδηλώσεων της Καταστροφής, έκείνο πού περιμένουμε, όχι στις Έλληνικές καλένδες, αλλά «έδώ και σήμερα», από τήν Κυβέρνηση της άλλαγής, γιά νά μηδενίσουμε τό χαμένο καιρό! Μιά δέσμη, από τις παρακάτω τέσσερις βαρυσήμαντες πραγματοποιήσεις, πού θ' αναφέρουμε πολύ εύσυνοντα, μέ τήν έλπίδα και μέ τήν προσδοκία πώς οι γραμμές αυτές μπορεί νά γίνουν έρέθισμα, γιά μελέτη και άπόφαση, από τούς άρμόδιους Κυβερνητικούς φορείς.

1) και 2) -Τό Ίνστιτούτο του Έλληνισμού της Ανατολής, γιά διαρκή, συστηματική έπιστημονική διερεύνηση, μελέτη, συμπερασματική αξιολόγηση, προβολή και άξιοποίηση της ιστορίας και της λαογραφίας των Έλλήνων της Ανατολής, σέ κτηριακό συνδυασμό μέ κατάλληλους μουσειακούς χώρους συγκέντρωσης, άπ' όλοϋθε, και έκθεσης, κατά χωρικές περιοχές και κατηγορίες, κειμηλίων και άναμνηστικών εκθεμάτων Ανατολικής Έλληνικής δουλειάς, τέχνης και πνευματικής δημιουργίας, γιά τήν έποπτική τεκμηρίωση, στο Λαό μας, στους ξένους πού μάς έπισκέπτονται και στις μέλλουσες γενιές, του ύψους και της άξιας του πανάρχαιου πολιτισμού των Ανατολικών προγόνων μας, στην άδιάλειπτη συνέχειά του και στην εξέλιξή του, στην κοιτίδα του, ίσαμε τή Μικρασιατική Καταστροφή κι ίσαμε σήμερα.

Μέ κάποιο πρόσφορο νομικό σχήμα, θά μπορούσε νά εξασφαλιστεί ή συγχώνευση στο Ίνστιτούτο ή ή άπλή καλή συνεργασία, σοβαρών Οργανισμών ιδιωτικού Δικαίου, πού έπιδιώκουν και εκπληρώνουν, χρόνια τώρα, παρεμφερείς σκοπούς.

Όσο γιά τις μουσειακές συλλογές, προσφέρεται στο σκοπό, σάν διαφορική λύση, ή άμεση στέγαση και ή οικονομική συγκρότηση, από τό κράτος, και τά δυό, ή ή κρατικοποίηση του ύπαρκτου « Έθνικού Μουσείου του Έλληνισμού της Ανατολής», πού διαθέτει ένδιαφέροντα πυρήνα

εκθεμάτων, αλλά φυτοζωεί, έδώ και 10 χρόνια, χωρίς δική του Στέγη και μέ σχεδόν άνύπαρκτη οικονομία.

3) -Η θεσμοθέτηση, στις Φιλοσοφικές Σχολές των Πανεπιστημίων μας, αυτότελους μαθήματος διδασκαλίας της άδιάσπαστης ιστορίας του Έλληνισμού της Ανατολής, από τά πρώτα ιστορικά χρόνια έως τήν Μικρασιατική Καταστροφή, έλεύθερου ή σκλαβωμένου, σέ ειρήνη ή σέ πόλεμο, και του ύψηλου, πρωτοποριακού πολιτισμού του, σέ όλες τις μορφές του ανθρώπινου έπιστητού.

4) -Η άναγκαιότητα διορθωτική συμπλήρωση και επέκταση της διδασκόμενης ιστορικής ύλης και των αντίστοιχων Κεφαλαίων των σχολικών βιβλίων Ιστορίας, Στοιχειώδους και Μέσης Εκπαίδευσης, πού αναφέρονται στον Έλληνικό πολιτισμό της Ανατολής, γενικά, στη δεκαετία του Διχασμού, στη Μικρασιατική έκστρατεία και στη Μικρασιατική Καταστροφή, στην Προσφυγιά της Ελλάδας μετά τό 1922.

Τά παιδιά μας δέν διδάσκονται, δέν μαθαίνουν και δέν ξέρουν αρκετά και σωστά πράγματα γιά τό Μικρασιατικό Έλληνισμό και γιά τις παραπάνω νευραλγικές περιόδους της ιστορίας της Πατρίδας των, ενώ πρέπει, έχουν δικαίωμα και ύποχρέωση οι νέοι μας και οι κοπέλλες μας, τελειώνοντας τόν όποιο κύκλο των σπουδών τους, νά έχουν ολοκληρωμένη, άντικειμενική ιστορική ενημέρωση γιά τόν Τόπο τους και μάλιστα τώρα, πού στά 18, τούς περιμένουν οι κήλπες!...

Τά συναφή αίτήματα, γιά πραγματοποιήσεις πού θά μπορούσαν ν' άποτελέσουν τήν ώραία, θετική και δημιουργική έπίσημη κατακλείδα των εκδηλώσεων μνήμης στα εξηντάχρονα του 1922, δέν είναι νέα. Μέ άρθρα, περίπου σάν αυτό πού διαβάζετε και μέ λεπτομερή ύπομνήματα, προβάλλονται, πρίν πολλά χρόνια, αλλά δέν έγινε τίποτε μέχρι σήμερα, γιατί ποτέ δέν εύρήκαμε ούτε τήν παραμικρή Κυβερνητική άνταπόκριση, ακόμη και μετά τό Νοέμβριο του 1981...

Τά ξαναφέρνουμε σήμερα στην έπικαιρότητα, μέ τήν εύκαιρία της ιστορικής επέτειου, πού μάς εύαισθητοποιεί και μάς δραστηριοποιεί κάθε 10 χρόνια, άναφτερώνοντας τις έλπίδες μας και τήν άπαντοχή μας.

Και διαδηλώνουμε, σύγκαιρα, πώς ή τόσο συνηθισμένη έπωδός δικαιολογιών «έλλειψει πιστώσεων», γιά Δημόσιες άνεπίτρεπτες παραλείψεις, τόσο σημαντικές και τόσο μακρόχρονες, δέν ικανοποιεί και έπαψε νά πείθει, τή στιγμή, μάλιστα, πού, μέσα στο σημερινό χορό των δισεκατομμυρίων, πού άνεξάρτητα από τήν οικονομική κρίση πού περνάμε, εύκολα βρίσκονται οι άναγκαίες πιστώσεις, γιά νά ιδρύνονται καινούρια μουσεία, σέ άστικά κέντρα και σέ κεφαλοχώρια, ακόμα και προσωπικά μουσεία γιά νά τιμηθεί έπάξια ή μνήμη μεγάλων της ελληνικής διάνοησης ή της ιστορικής έθνικής προσφοράς, ή γιά νά χρηματοδοτούνται ποικίλοι σπουδαστικοί και μορφωτικοί σκοποί.

Γιά τό Ίνστιτούτο και γιά τό Μουσείο του Έλληνισμού της Ανατολής, ή γιά τήν ύψωση ενός σεμνού γλυπτου συμβολικού μνημείου στις Ανατολικές ρίζες του πολιτισμού μας, στη Μικρασιατική Καταστροφή, στην Προσφυγιά και τήν Έλληνική άναγέννηση, καμμία συνειδητοποίηση του τεράστιου Έθνικού Χρέους της Πολιτείας.

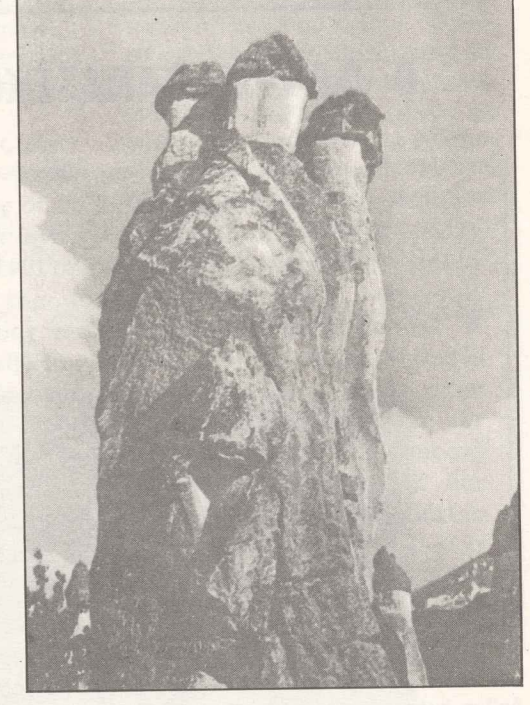
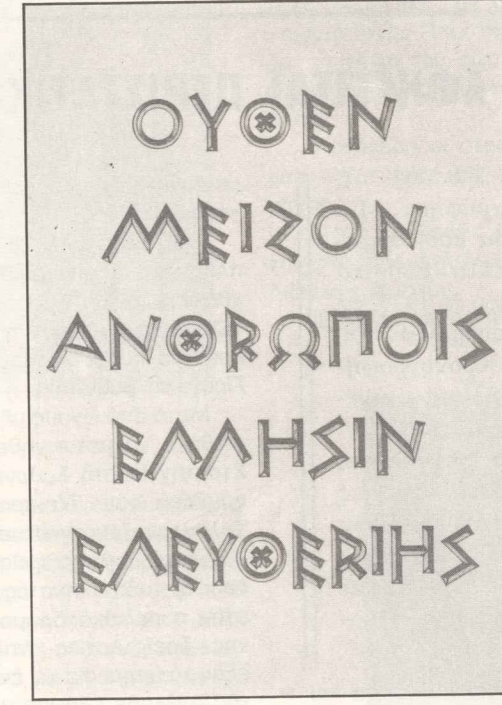
Δέν ξέρουμε, έπίσης, γιατί, μέσα σέ τόσες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και άλλανές, θεσμικές και άλλες, δέν εύρήκε ακόμα τή θέση της ή θέσπιση του αυτότελου πανεπιστημιακού μαθήματος Ιστορίας του Έλληνισμού της Ανατολής, ούτε γιατί καθυστερεί, άπ' ό,τι ξέρουμε και άν άποφασίστηκε, ή έπιβαλλόμενη διορθωτική ενημέρωση, συμπλήρωση και επέκταση της διδασκόμενης ύλης και των αντίστοιχων διδακτικών βιβλίων Έλληνικής Ιστορίας Στοιχειώδους και Μέσης Παιδείας.

Άν πραγματοποιηθεί τό Παμπροσφυγικό Συνέδριο, πού μαθαίνουμε πώς έχει στα σκαριά ή Συντονιστική Έπιτροπή των εκδηλώσεων μνήμης, γιά τά εξηντάχρονα της Μικρασιατικής Καταστροφής, νομίζουμε ότι, μέσα στις άλλες έκκρεμότητες άλυτων προσφυγικών προβλημάτων θέση εξέχουσα γιά σοβαρή μελέτη, άπόφαση και δυναμική προβολή, πρέπει νά πάρει ή δέσμη των καυτών θεμελιακών διεκδικήσεων πού συνοψίσαμε.

Δημοσιεύτηκε στην Έπιθεώρηση Πνευματικού Προσανατολισμού «Νέα Σύνορα», τεύχ. 70.

**1938-1983
ΣΑΡΑΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ
ΣΤΟ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ**

Εικόνες από τόν Έλληνισμό της Ανατολής στα κουτιά των σπέρτων

Δέκα σειρές από 20 εκατομμύρια κουτιά σπέρτα ή καθεμιά, μέ εικόνες από τόν Έλληνισμό της Ανατολής, θά κυκλοφορήσουν μέσα στον Ίούλιο από τά Έλληνικά Μονοπώλια. Η σχετική άπόφαση ύπογράφηκε από τόν ύπουργό Οικονομικών Δημήτρη Κουλουριάνο.

Η έκδοση αυτή, πού πραγματοποιείται μέ πρωτοβουλία και δαπάνη της Συντονιστικής Έπιτροπής των Προσφυγικών Σωματείων Αττικής γιά τήν 60ή επέτειο της Μικρασιατικής Καταστροφής, βασίστηκε σέ ιδέα του συμβούλου της Ένώσεως Σμυρναίων Τζών Βεινόγλου.

Τήν καλλιτεχνική έπιμέλεια της έκδοσης των σπέρτων γιά τά 60χρονα της Τραγωδίας του 22 είχε μαζί μέ τον Τζών Βεινόγλου, ό γλύπτης Βάσος Καπάντας μέλος της Συντονιστικής Έπιτροπής και σύμβουλος του

συλλόγου των Περγαμηνών. Τις μακέτες φιλοτέχνησε ό Κίμων Ήλιόπουλος και τις έκτυπώσεις σέ τετραχρώμιες έπιμελήθηκε ό Γεράσιμος Συναδινός.

Σέ κάθε σειρά άπεικονίζονται: Ο Όμηρος, ό Θαλής, ό Ήράκλειτος από τήν Ίωνία, ό ναός της Αρτέμιδας στην Έφεσο, ό θωμός του Δία στην Πέργαμο, τό έσωτερικό του ναού της Αγίας Σοφίας πρίν από τήν άλωση της Πόλης, τό Μοναστήρι της Παναγίας Σουμελά του Πόντου, οι «σκήτες» άναχωρητών της Καππαδοκίας, ή πυρπόληση της Σμύρνης τό 1922 και ή στήλη της Πρίνης του 3ου μ.Χ. αιώνα μέ τήν έπιγραφή «Ούδέν μείζον άνθρώποις Έλληναν έλευθερίης». Οι νέες σειρές των σπέρτων θά διατίθενται, σύμφωνα μέ τό νόμο, μόνο από τό μονοπώλιο και τά περίπτερα.

Μνήμη Μικρασίας στή Λεμεσό Κύπρου

Κι ή Κύπρος δέν έμεινε άμέτοχη στις εκδηλώσεις γιά τά εξηντάχρονα της Μικρασιατικής Τραγωδίας. Έκτός από τό Δήμο της Λευκωσίας (βλ. Μ.Η. φ 235) ή Λέσχη Λαίων Λεμεσού όργάνωσε ειδική τελετή άφιερωμένη στη Μνήμη της Αξέχαστης Μικρασίας.

Μέσα στη μεγάλη αίθουσα του Ξενοδοχείου Αστήρ, ή Λέσχη Λαίων Λεμεσού, παρουσίασε πλούσιο πρόγραμμα γιά τόν θαυμαστό Μικρασιατικό Έλληνισμό. Στην άρχή ό άντιπρόεδρος της Λέσχης κ. Τάσος Νικολαΐδης έκαμε μία εισαγωγή στο θέμα και στη συνέχεια παρουσίασε τόν κύριο όμιλητή κ. Γρηγόρη Κλόκκο πού μίλησε μέ θέμα «Μνήμη Μικρασίας». Αφού πρώτα ανέλυσε μέ λεπτομέρειες ό όμιλητής τή μεγάλη προσφορά του Έλληνισμού της Μικρασίας στον παγκόσμιο πολιτισμό (στην Έπιστήμη, στα Γράμματα, στις Τέχνες, στη Φιλοσοφία κ.λ.π.) και στο Χριστιανισμό, άνέπτυξε ύστερα τά ιστορικά γεγονότα τά σχετικά μέ τή Μικρασιατική Τραγωδία. Η όλη όμιλία διανθιζόταν μέ ποιήματα και πολλά άποσπάσματα από έργα ξένων και

Ο καθηγητής Γρηγ. Κλόκκος ενώ όμιλεί στη Λέσχη Λαίων Λεμεσού γιά τόν Έλληνισμό της Μικρασίας.

στην τραγικότητα εκείνων των καταστάσεων, καταχειροκρότησε τόν όμιλητή. Όπως οι περισσότεροι άνέφεραν, γνώρισαν μία τελείως άγνωστη αλλά πολύ σημαντική πτυχή της Έλληνικής Ιστορίας.

Κατά τό δείπνο πού άκολούθησε άκούσθησαν αύθεντικά Μικρασιάτικα τραγούδια από όλες σχεδόν τις περιοχές της Μικρασίας (Σμύρνης, Καππαδοκίας, Πόντου, κ.λ.π.) παραμένα από τό Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών.

Τό έπιστέγασμα της όλης εκδήλωσης ήταν ή πολύ συγκινητική άφήγηση της περιπέτειας της ζωής ενός πρόσφυγα Μικρασίτη, του Νίκου Χατζηγεωργίου. Με λόγια άπλά και μέ τήν τοπολαλία της περιοχής του, ό πρόσφυγας αυτός περιέγραψε (χωρίς πάθος ή μίσος) τά καλά χρόνια στην άγαπημένη του πατρίδα, τήν ειρηνική συμβίωση τους μέ τούς Τούρκους και τήν αναπάντεχη τραγωδία τους.

Στό τέλος της εκδήλωσης, ό κόσμος είχε τήν εύκαιρία νά έπισκεφθεί και τήν έκθεση Μικρασιατικού βιβλίου, από τή συλλογή του κ. Γρηγόρη Κλόκκου.

Τήν εκδήλωση τίμησαν μέ τήν παρουσία τους εκτός από τούς αξιωματούχους του Λαϊσμού στην Κύπρο, ό Έπαρχος και ό Δήμαρχος της Λεμεσού, ό Στρατιωτικός Διοικητής της περιοχής, ό Πρόεδρος της Σχολικής Έφορείας και άλλοι έπίσημοι.

Γνωρίζουμε ότι πάντοτε έχουμε φίλους στην «θαλασσοφιλή πατρίδα». Ίδιαίτερα τώρα πού μάς ένώνει, περισσότερο από άλλη φορά, μία κοινή μοίρα.

Εκδηλώσεις γιά τόν Χ. Έκμεκτσόγλου

Στήν μεγάλη αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» στις 15 και 20 Ίουνίου δόθηκαν τιμητικές εορταστικές Συναυλίες Κιθάρας, γιά τόν διαπρεπή μουσικοδιδάσκαλο κ. Χαράλαμπο Έκμεκτσόγλου, από τό Ναζλή της Μικράς Ασίας, μέ τή συμπλήρωση πενήντα χρόνων καλλιτεχνικής προσφοράς.

Η αίθουσα ήταν γεμάτη από καθηγητές και σπουδαστές του Έλληνικού Ωδείου και των άλλων ώδειών των Αθηνών και από έκλεκτο άκροατήριο μουσικοφίλων.

Τις συναυλίες πρόλογισε ό καλλιτεχνικός διευθυντής του Έλληνικού Ωδείου κ. Κωστής Γαϊτάνος, ό οποίος εξέηρε τις άρετές και τις πολύτιμες υπηρεσίες του τιμώμενου πρós τή μουσική και τή μεγίστη συμβολή του στην εκπαίδευση των είδικευομένων σπουδαστών.

Μεταξύ αυτών πού παραβρέθηκαν στις συναυλίες αυτές διακρίνουμε τόν γιατρό κ. Χρυσόστομο Θεοδωρίδη, Γενικό Γραμματέα της Προσφυγικής Οργάνωσης «Έθνική Μνημοσύνη» και Πρόεδρο της Ένώσεως Συνταξιούχων Υγειονομικών, ό όποιος συνεχάρη θερμά τόν τιμώμενο συμπατριώτη και φίλο του.

“Ενας τηλεγραφητής του '22 θυμάται...”

Ο ΘΩΜΑΣ ΘΑΝΑΣΕΚΟΣ ΑΦΗΓΕΙΤΑΙ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑ

“Ο Θωμάς Θανασέκος γεννήθηκε στην Τιθορέα της Λοκρίδος. Ασχολήθηκε κυρίως με το χρονογράφημα. Μία μικρή επιτομή χρονογραφημάτων, την περίοδο που υπηρέτησε στην Εύβοια, κυκλοφόρησε το 1943, με τίτλο «Ευβοϊκά Χρονικά». Το βιβλίο αυτό κυκλοφόρησε εκ νέου το 1977, σέ Β' έκδοση με προσθήκες και άλλων χρονογραφημάτων του ευβοϊκού χώρου. Στην «Ανθολογία Ευβοϊκού Χρονογραφηματος» (Εισαγωγή - Έπιλογή Δ. Δεμερτζή, 1982) σημειώνεται μεταξύ των άλλων ότι «η Εύβοια ευτύχησε με τη Β' έκδοση των «Ευβοϊκών Χρονικών» του Θωμά Θανασέκου, του Στερεοελλαδίτη που δώρισε στους Εύβοιες σπάνιες σελίδες». Τα διάσπαρτα χρονογραφημάτα του από τη ζωή των τηλεγραφητών ο Θωμάς Θανασέκος τα προετοιμάζει για μία ΠΡΩΤΗ «συνόψη» του είδους. Επίσης ασχολήθηκε (και ασχολείται) με τη φωτογραφία (βλέπε εγκυκλοπαίδεια «Πυρσού» τόμος ΚΔ σελίδα 355).

“Όσοι γεννήθηκαν στα τελευταία χρόνια του περασμένου αιώνα και ζουν ακόμα σήμερα, έζησαν και είδαν με τα μάτια τους δύο παγκόσμιους πολέμους, την επανάσταση των Ρώσων Μουζίκων, και ξέρουμε πόσα εκατομμύρια συνάνθρωποι σκοτώθηκαν και τί καταστροφές έγιναν. Η πατρίδα μας έχει διαχθεί πολλά από τις «Προστάτιδες Δυνάμεις» και έχει υποστεί θυσίες, στην Όδησσό, στη Μικρά Ασία, στην Κορέα.

Σήμερα ζούμε ένα πανανθρώπινο οσιμό, που συντονίζουν οι ίδιοι Ταγοί, για να εξαφανισούν την ειρήνη, την ελευθερία και την ανθρωπιά, που φωλιάζει στις ψυχές των Λαών.

Τόν Αύγουστο του 1918, κατάταχκα έθελοντής στο Μηχανικό Σώμα του στρατού, μία πού αυτό το Σώμα δεχόταν όσους γνώριζαν τα σήματα του Μόρς και τούς χρειαζότανε για τηλεγραφεία ή μονάδες με μηχανήματα ήλιογράφου, ή άλλα για μεταβίβαση διαταγών τη νύχτα. Έκείνη την εποχή ή ανταπόκριση, αυτά τα μέσα είχε στη διάθεσή της.

Μετά από εκπαίδευση ένα τρίμηνο, διατάχθηκα μαζί με 5-6 συναδέλφους να πάμε να παρουσιαστούμε στο Γενικό Στρατηγείο στη Θεσσαλονίκη. Μπήκαμε στο τραίνο και ξεκινήσαμε. Όταν φθάσαμε στην Τιθορέα (τότε τη λέγανε Κηφισοχώρι), το χωριό μου, κατέβηκα εγώ να άποχαιρετήσω τον πατέρα μου. Την άλλη μέρα, μπήκα στο ίδιο τραίνο, στο μπαλκόνι ενός βαγονιού πρώτης θέσεως. Μέσα στο κουπέ ήταν ένας αξιωματικός, πού με είδε όταν ανέβηκα και άνοιξε την πόρτα και με ρώτησε πού πηγαίνω και αν έχω φύλλο πορείας.

Τα χρειάστηκα του ανέφερα ότι το φύλλο πορείας τό έχει ο συνάδελφος πού ταξιδεύαμε άλλοι πέντε και ότι εγώ κατέβηκα στο χωριό να άποχαιρετήσω τον πατέρα μου. Αυτή την ώρα ήρθε ο έλεγκτής των εισιτηρίων και ο αξιωματικός του είπε ότι είναι ύπασις της του διοικητικού του Μηχανικού Τμήματος του Γεν. Στρατηγείου και ότι εγώ είμαι τηλεγραφητής. Φθάσαμε στη Θεσσαλονίκη και με πήρε μαζί του με ένα μόνιμο και φθάσαμε στο Γενικό Στρατηγείο, όπου με παρέδωσε στον αξιωματικό προϊστάμενο του τηλεγρα-

μέ δυνατή φωνή έδωσε τό σύνθημα «νάρκη».

Αμέσως άλλαξε πορεία τό πλοίο και άπομακρύνθηκε. Διαταχθήκαμε οι όπλοφορούντες στρατιώτες να βυθίσουν ή να ανατινάξουν με πυροβολισμούς τη νάρκη. Πράγματι βυθίστηκε ή νάρκη.

Μετά από λίγους μήνες, άποφασίστηκε να μετακινηθεί τό Γενικό Στρατηγείο στη Σμύρνη με όλη τη σύνθεσή του. Τό προσωπικό του Τηλεγραφείου έγκαταστάθηκε στο Τουρκικό Τηλεγραφείο, στον άνω όροφο του οικήματος, πού είναι στον παραλιακό δρόμο της Σμύρνης. Τρεις λοχίες ανάλαβαν άνά εξάωρο ύπηρεσία και ένας στρατιώτης ανέλαβε εξάωρο μεταμεσονύκτιο. Μετά την πώση της Κυβέρνησης Βενιζέλου, οι Βασιλικοί με την όργάνωση των επιστράτων και Βασιλιά των Κωνσταντινών, ανέλαβαν την Κυβέρνηση και ο νέος άρχιστράτηγος τόν Αύγουστο του 1921 έφθασε στο Σαγγάριο.

Τόν Μάιο του 1921, διατάχθηκα να βρίσκομαι μία όρισμένη ώρα στην άποβάθρα της παραλίας της Σμύρνης κοντά στο άγκυροβολημένο άντιτορπιλικό Άετός (άν θυμάμαι καλά), και με έκκληξη είδα να καταφάνει μικρός άριθμός αξιωματικών με έπικεφαλής τόν Συνταγματάρχη Πρωτοσύγγελο και με καλεί ένας λοχαγός να άκολουθήσω. Συμμορφώθηκα και έπιβίβαστηκα.

Αμέσως άπέπλευσε τό άντιτορπιλικό και μετά πορεία ώρών φθάσαμε στην είσοδο του κόλπου της Λήμνου, στο Μούδρο. Ο συνταγματάρχης με άτάκατο έπισκέφθηκε τη στρατοπεδευμένη μονάδα στον άμφιθεατρικό χώρο του κόλπου και έπέστρεψε. Αμέσως άποπλεύσαμε. Στην πορεία μας συναντήσαμε πλοίο φορτηγό κατάφορτο με στρατό. Τό πλησιάσαμε και ο ναύτης με τηλεβόδα διέταξε να κατευθυνθεί στην είσοδο των Στενών και να άναμένει διαταγές.

Αμέσως άπέπλευσε τό άντιτορπιλικό και μετά πορεία ώρών φθάσαμε στην είσοδο του κόλπου της Λήμνου, στο Μούδρο. Ο συνταγματάρχης με άτάκατο έπισκέφθηκε τη στρατοπεδευμένη μονάδα στον άμφιθεατρικό χώρο του κόλπου και έπέστρεψε. Αμέσως άποπλεύσαμε. Στην πορεία μας συναντήσαμε πλοίο φορτηγό κατάφορτο με στρατό. Τό πλησιάσαμε και ο ναύτης με τηλεβόδα διέταξε να κατευθυνθεί στην είσοδο των Στενών και να άναμένει διαταγές.

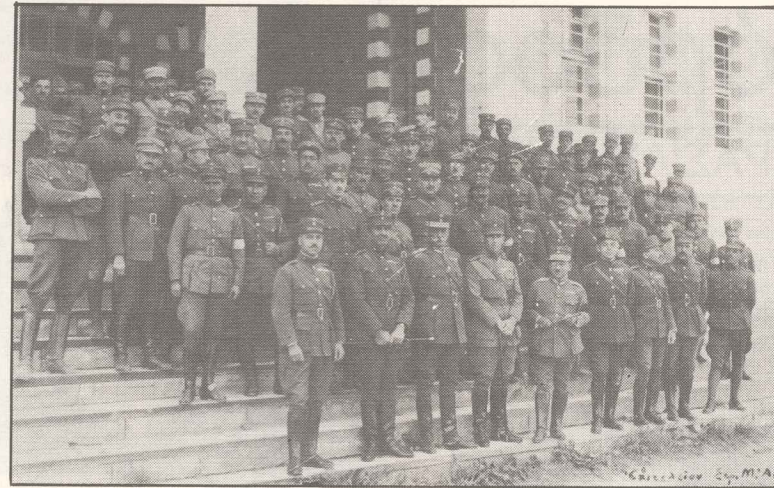
Όταν φθάσαμε τό βράδυ, είδαμε μεγάλο άριθμό βαποριών με στρατό, άντιτορπιλικά, θωρηκτά, τη Λήμνο και ένα ντρέντνωτ, στην άίχμη της εισόδου στα Στενά. Κατά τα ξημερώματα σταθμεύσαμε σε κάποιο σημείο των Στενών. Σε λίγο έφθασαν μαοῦνες με μηχανές και άποβιβάστηκε στρατός. Άν θυμάμαι καλά, τό σημείο της άποβίβασης λέγεται Έδιτζικ. Οι άποβιβασθέν-

“Ο Θωμάς Θανασέκος, λοχίας στη Σμύρνη

ντες άνεβήκαν την πλαγιά και προχώρησαν, χωρίς να άκούσουμε πυροβολισμό.

Η ύπόλοιπη δύναμη συνέχισε την πορεία και πολύ σύντομα φθάσαμε στον Κόλπο της Πανόρμου. Δέν βλέπαμε άνθρωπο να κινείται σε όλη την παραλία. Με άγωνία περιμέναμε. Σε λίγο 3-4 άνθρωποι μπήκαν σε μία βάρκα και έφθασαν στο πλοίο και παρέδωσαν την πόλη. Στη διάρκεια αυτή μεταφέρθηκαν εγώ και ένας άγνωστός μου από τόν «Άετός» σε βαπόρι με στρατό. Ο άγνωστος έζήτησε να τόν άκολουθήσω να με όδηγήσει στο Τηλεγραφείο της Πανόρμου. Συμμορφώθηκα και άποβιβάστηκα. Πήραμε ένα άνηφορικό δρόμο και φθάσαμε στο τηλεγραφείο. Άνεβήκαμε και βρήκαμε μόνο του τόν διευθυντή του Τηλεγραφείου στο γραφείο του. Μου πρόσφερε τη θέση του τόν παρακάλεσα να μείνει και με τό διερωνέα του ζήτησα να μου δώσσει ένα σημείωμα με όσες πόλεις έχει τηλεγραφική άνταπόκριση ή Πάνορμος. Τό συνέταξε μόνος του και ο διερωνέας μετέφρασε άπάνω του τα όνόματα. Ο Τουρκός διευθυντής άποχώρησε από τό Τηλεγραφείο και σε έλάχιστες μέρες έγκαταστάθηκαν στο Τηλεγραφείο στρατιώτες, πού έφθασαν με τό Στρατό μας πού προήλανε από τη στεριά. Έγώ και ο λοχαγός έστρέψαμε στο Μπαλνκεσέρ, Σο-

Έπιτελείου Στρατιάς Μικράς

σουρλού, Σόμα, Μαγνησία, Σμύρνη.

Τόν Αύγουστο του 1922 διεσάσθη τό Μέτωπο και τό Γενικό Στρατηγείο έστειλε έπειγόντως στα μέσα του Αύγουστου ένα κλιμάκιο του έπιτελείου της Στρατιάς σιδηροδρομικός με τόν άντισυνταγματάρχη Παναγάκο και τόν ταγματάρχη έπιμελητείας Λιάκο στο Ούσάκ, με τηλεγραφητή έμένα να τούς έπικοινωνώ με τη Στρατιά στη Σμύρνη. Έφθάσαμε τα μεσάνυχτα στο Ούσάκ. Σπεύσαμε στο Τηλεγραφείο και μετεβίβαση τηλεγράφημα στη Στρατιά στη Σμύρνη.

Τό πρωί άναχωρήσαμε με τό μικρό σιδηροδρομικό συρμό και έπιβάτες τμήμα στρατιωτών του Μηχανικού. Σε μικρή άπόσταση από τό σταθμό και με μικρή άναμονή, άκούστηκε ή άνατίναξη της άποθήκης τροφίμων του Στρατού και του σιδηροδρομικού πύργου ύδρευσεως των άμαξοστοιχιών.

Σταθμεύσαμε στο Έλβανχάρ δύο μέρες. Έδω είχαν μεταφερθεί ένωρίτερα μία γυναίκα άρρωστη και ένας τραυματίας. Τούς τακτοποίησαμε στο τραίνο με δυσκολία και άναχωρήσαμε για τη Φιλαδέλφεια και από εκεί συνεχίσαμε και φθάσαμε στο Σαλιχλή.

Έγκατασταθήκαμε στο διόροφο Τηλεγραφείο στην πλατεία του χωριού όπου και ο σιδηροδρομικός σταθμός. Έδω είχαν φθάσει πριν από μās, δυό μικρά άποσπάσματα τηλεγραφητών με τούς λοχίες Μαυρομάτη και Καπελάκη.

Τό Αιμεναρχείο της Σμύρνης

Πολύ σύντομα άκούσαμε βολές πολυβόλου προς τό λόφο, πάνω από τό χωριό, στον άνήφορο, και σε λίγο είδα από την αίθουσα πού εργαζόμουν με τη Σμύρνη, είδα στην είσοδο της πλατείας καβαλαρηδες τσέτες με τη σημαία τους.

Γενικεύθηκαν οι πυροβολισμοί και ο λοχίας Μαυρομάτης άμέσως έβαλε τούς στρατιώτες του να φυλάξουν τό τετράγωνο του χώρου του Τηλεγραφείου. Έκείνος στάθηκε στην είσοδο και ο Καπελάκης ταμπουρώθηκε στο δεξιό παράθυρο της αίθουσας πού εργαζόμουν, με τό όπλο του. Οι άξιωματικοί έμεναν στον άνω όροφο και από τόν κρότο του πολυβόλου συνεπέραναν ότι ή σύγκρουση γίνεται με συντεταγμένο τμήμα του Στρατού μας.

Ξαφνικά είδα τό λοχία Καπελάκη να γέρνει από τη θέση του στο πάτωμα. Είχε χτυπηθεί με σφαίρα στο άριστερό μάτι. Αίμα δέν είχε καθόλου στο πρόσωπο. Ήταν νεκρός.

Σε λίγα λεπτά, σταμάτησαν οι πυροβολισμοί και έξω από την άποθήκη του σταθμού, έμφανίστηκε ο πρώτος Έλληνας Τσολιάς της μονάδας του Πλαστήρα να προχωρεί προσεκτικά. Άντάλλαξε λόγια με τό λοχία Μαυρομάτη και άιφνίδιαστικά από διπλανό δρόμο έφθασε στην είσοδο και άνέβηκε τη σκάλα ένας ψηλός αξιωματικός, μπήκε στο δωμάτιο πού ήμουν με τό νεκρό Καπελάκη και με ρώτησε ποιοί είμαστε. Άπάντησα ότι στον άνω όρο-

φο είναι τό κλιμάκιο της Στρατιάς με τόν άντισυνταγματάρχη Παναγάκο και τόν ταγματάρχη έπιμελητείας Λιάκο και τόν όδηγησα. Συνταγματάρχης Πλαστήρας, άπάντησε: τα χείλη του είχαν κολλημένα σιγαρόχαρτο, φαίνονταν ξεροσκαμμένα.

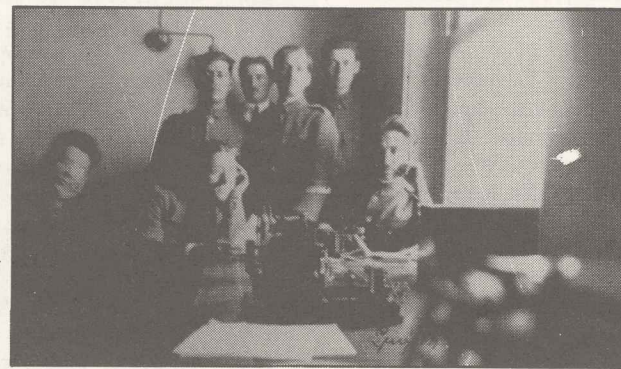
Άργότερα οι στρατιώτες έφθασαν 4-5 τσέτες άιχμαλώτους της μάχης.

Άργά τό βράδυ άναχωρήσαμε και φθάσαμε στη Μαγνησία. Έκεί διανυκτερεύσαμε.

Επιστρέψαμε στη Σμύρνη. Πριν

ντας τό μπλιέτο του στο όποιο έγραφε τό όνοματεπώνυμό μου και να με διευκολύνουν στην άναχώρησή. Έγραφε ότι είμαι τηλεγραφητής του Γεν. Στρατηγείου. Έφθασα στην άποβάθρα της Σμύρνης και προχώρησα στον παραλιακό δρόμο πού ήταν γεμάτος με κόσμο με άποσκευές. Περίμεναν να έπιβιβασθούν σε βαπόρια. Προχώρησα προς την Πούντα πού φόρτωναν βαπόρια και στο πρώτο πού βρήκα, άνέβηκα και με κράτησαν όταν διάβασαν τό μπλιέτο.

Στη Θεσσαλονίκη έφθάσαμε

Τό Τηλεγραφείο της Σμύρνης (1921)

φθάσαμε στη Σμύρνη ο Παναγάκος μου είπε να κατεβώ στο Κορδελιό και από εκεί να φθάσω στη Σμύρνη και να σπεύσω να έπιβιβασθώ στο πρώτο βαπόρι πού θα βρώ στην πούντα (άποβάθρα) δείχνο-

στις 28 Αύγουστου. Την ίδια μέρα μου δώσανε προσωρινό άπολυτήριο και έπέστρεψα στην Άθήνα.

ΘΩΜΑΣ Λ. ΘΑΝΑΣΕΚΟΣ

γράμματα που πήραμε

“Η «ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ» δέχεται και φιλοξενεί εύχαρίστως τά γράμματά σας τις κρίσεις, τις άπόψεις σας. Με μία παρακλήση: Νά είστε όσο πιο σύντομοι μπορέτε. Η συντακτική έπιτροπή διατηρεί τό δικαίωμα να κάνει περικοπές και συντομεύσεις στις έπιστολές, για λόγους χώρου. Άνώνυμα γράμματα δέν λαμβάνονται ύπόψη.

Από τόν Καθηγητή Πανεπιστημίου Κ. Μητσάκη

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Αισθάνομαι βαθύτατη την άνάγκη να εύχαριστήσω έσας προσωπικά καθώς και όλα τά αξιότιμα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένώσεως Σμυρναίων για τη μεγάλη τιμή πού μου έπιδωξίλεύσατε στη σεμνή και συγκινητική εκείνη τελετή της 31 Ιανουαρίου. Ήταν μία τιμή πού πηγαινε άμεσα πίσω στους μικρασιάτες γονείς μου, νεκρούς πιά, δηλαδή στην τυρανισμένη εκείνη γενιά πού κατέφυγε μετά την καταστροφή στη μητροπολιτική Έλλάδα, άγωνίστηκε να ριζώσει στα καινούργια χώματα, μόχθησε να άναστήσει τά παιδιά της με την άγάπη της Μ. Ασίας και πέθανε με τό όραμα της χαμένης πατρίδας.

Ο κόσμος της Μ. Ασίας είναι μία κυρίαρχη και καθοριστική της ζωής μου παρουσία βαθιά μέσα μου. Γι' αυτό και στον περιορισμένο χώρο της δικής μου εϋθύνης εργαζόμαι να κρατήσω ζωντανή τη μνήμη του στους συγχρόνους μας, κυρίως όμως στις έρχόμενες γενιές. Αυτό είναι, νομίζω, τό μόνο πού μπορούμε να κάνουμε σήμερα. Και κανείς δέν είναι σε θέση να προβλέψει ποιά ροπή θα πάρουν τ' ανθρώπινα στο μέλλον.

Δεχθείτε, Κύριε Πρόεδρε, και πάλι τις θερμές μου εύχαριστίες καθώς και τη βεβαίωσή μου ότι είμαι στη διαθεσή σας για ό,τι νομίζετε ότι μπορώ να προσφέρω στο έργο της Ένώσεως.

Με έξαιρετική τιμή
Κ. ΜΗΤΣΑΚΗΣ

Τό Διοικητήριο της Υπάτης Άρμοστείας Σμύρνης

Σωκράτης Βενάρδος

ΠΕΘΑΝΕ Ο ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΤΗΣ «ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ»

Ο Σωκράτης Βενάρδος γεννήθηκε το 1927 από γονείς Σμυρνιούς στην Αθήνα. Πρωτοφάλης, τακτικός καθηγητής του Ελληνικού Ωδείου, Μουσουργός και Λογοτέχνης.

Υπήρξε μέλος της Ενώσεως Σμυρναίων, του Πανελληνίου Συνδέσμου Ιεροφωτών, του Συνδέσμου Ελλήνων Λογοτεχνών, της Ενώσεως Ελλήνων Μουσουργών και της Πανελληνίας Ενώσεως Αγωνιστών Έθνικης Αντίστασης. Σπούδασε και τελείωσε Βυζαντινή και Ευρωπαϊκή Μουσική στο Ελληνικό Ωδείο, όπου και δίδασκε μέχρι το θάνατο του.

Κυκλοφόρησε 4 βιβλία με ποιήματα («Ορθός και Απόσπερνος», «Μετάληψη», «Στό Τέρμα της Άνηφορας» και «Σκέπη των περυσίων») και ένα με ένθυμα από τη φιλία του με τον μεγάλο - όπως τον θεωρούσε - λαϊκό καλλιτέχνη του θεάτρου Σκιών, Σωτήρη Σπαθάρη.

Η Ένωση Σμυρναίων έχασε πρόωρα και αναπάντεχα από κοντά της ένα εκλεκτό μέλος της τον Σωκράτη Βενάρδο, που πέθανε στις 12 Μαΐου 1983. Στην κηδεία που έγινε την επόμενη μέρα στο Νεκροταφείο Ζωγράφου συνώδευσαν την σορό του πολλοί φίλοι, συνεργάτες, συνάδελφοι που τραγούδησαν τη στιγμή του ένταφιασμού χαρακτηριστικά λεβέντικα τραγούδια, άποσπάσματα από τα έργα του «Κοσμάς ο Αιτωλός» και «Εθνεγερσία». Τόν νεκρό αποχαιρέτησε από μέρους του Σωματείου μας ο σύμβουλος Λεωτέρης Σκορδίλης, ενώ ο πρόεδρος και ο γεν. γραμματέας της Ένωσης Σμυρναίων έστειλαν συλλυπητήριο τηλεγράφημα προς την οικογένεια του εκλιπόντος.

Είχε επίσης σχεδόν 200 τοιμο για τύπωμα ένα περικοπύδα στο «Θεωρητικό της Αρχαίας, της Βυζαντινής και της Σύγχρονης Ελληνικής Μουσικής».

Μελέτησε τη δομή και τη σχέση της Βυζαντινής και της Ευρωπαϊκής Μουσικής και πέτυχε ένα είδος σύζευξης ανάμεσα στις δύο, έτσι που η δυτική εναρμόνιση, να μην αλλοιώνει το «ήθος» της ελληνικής μελωδίας, που τη δυναμη της θεωρούσε ακατάλυτη.

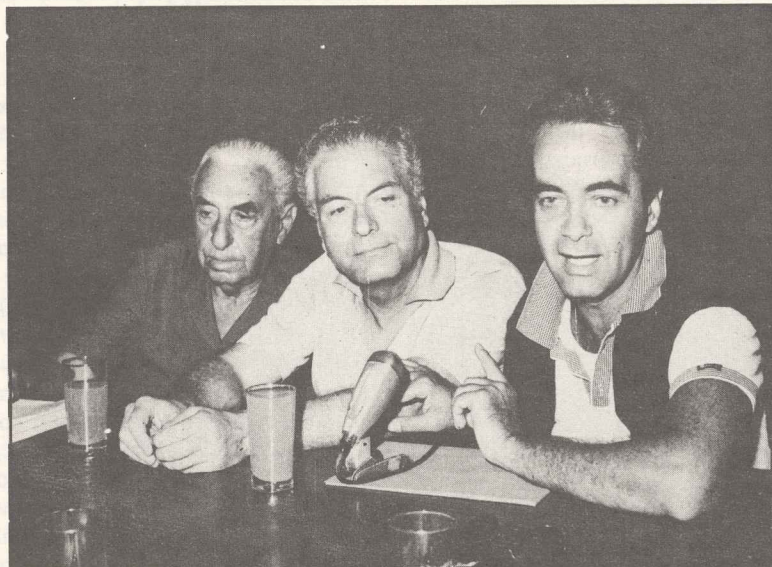
Με βάση το καινούργιο αυτό είδος έγραψε πολλά συμφωνικά έργα όπως: τη βυζαντινή συμφωνία «Ταξιάρχης», τον συμφωνικό ερμό «Φαινή λαμπάδα», τον συμφωνικό κανόνα «Παράκληση», τις συμφωνικές παραλλαγές «Τόν Συνάνταρχον λόγον» και «Κατευθυνθήτω η προσευχή μου», τη συμφωνική οκτάχο «Προσόμοια». Έγραψε επίσης τα «Ορατόρια: «Βασιλεύς των ούρανων», «Εθνεγερσία», «Τό

τραγούδι της Αντρεισούνης», «Κοσμάς ο Αιτωλός», τα τραγούδια «Πόσα νάταν τά παιδιά» σε στίχους του Χρήστου Κατσιγιάννη, που είναι εμπνευσμένη από τους αγώνες της Νεολαίας για Λευτεριά.

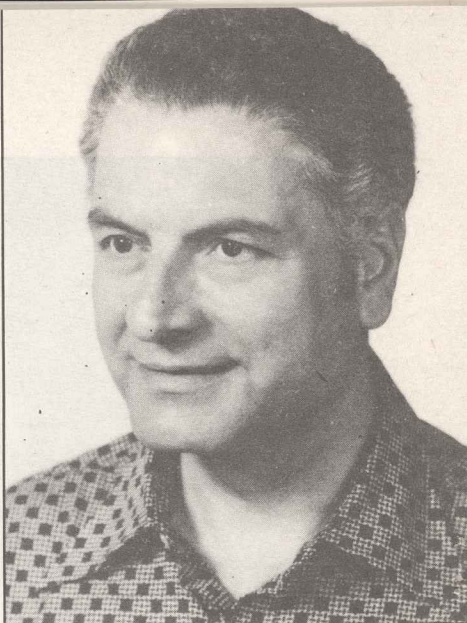
Αξίζει να σημειωθεί πως ο Σωκράτης Βενάρδος ήταν ο πρώτος που παρουσίασε την πρωτόλεια εργασία του Μίκη Θεοδωράκη στο Τροπάριο της Κασσιανής, και ήταν εκείνος πάλι που συγκέντρωσε υλικό και τό παράδωσε ο ίδιος στον Θεοδωράκη για να προχωρήσει στη σύνθεση μουσικής για τη Λειτουργία του Ιωάννη του Χρυσόστομου.

Οι εκκλησιαστικοί ύμνοι και τα χορωδιακά τραγούδια του Σ. Βενάρδου έρμηνεύτηκαν επανειλημμένα με μεγάλη επιτυχία εδώ και στο εξωτερικό και κυκλοφορούν σε δίσκους και κασσέτες, έξω από τα εμπορικά κυκλώματα των εταιριών, με τη φήμη του συνθέτη «Ωδή».

σεώς μας, χωρίζεται σε τρία μέρη: α) Στην άνοηση του ελληνικού στοιχείου στη Μικρασία, στην ευημερία και στην πρόοδο, β) στην καταστροφή, τη φωτιά, τη σφαγή και το ξεριζώμα του Ελληνισμού και γ) στην εγκατάσταση στην Ελλάδα, το ξαναζωήνταμα και την πρόοδο σ' όλους τους τομείς της Νέας Ζωής. Στη «Μικρασία» που θα σκηνοθετούσε ο Γιώργος Μεσσάλας, θα έπαιρναν μέρος περί τους εκατό καλλιτέχνες από τους πιο σημαντικούς. Αφηγητές, ήθοιοι, πολλοί

Ο άεχαστος Σωκράτης Βενάρδος με τον κορυφαίο συγγραφέα Δημήτρη Φωτιάδη (αριστερά) και τον σκηνοθέτη Γιώργο Μεσσάλα (δεξιά) στη συνέντευξη τύπου για τον «Κοσμά τον Αιτωλό».

Ταλαντούχος και άνιδιοτελής

Πόσο δύσκολο είναι, αλήθεια να μιλήσεις για ένα φίλο και συνεργάτη που έφυγε. Και τι να πής, όταν αυτός ο άεχαστος φίλος και συνεργάτης ήταν ο Σωκράτης Βενάρδος. Ο κόσμος της τέχνης έχασε ένα σπουδαίο ταλέντο που έμπλεως όρισμένοι κύκλοι κρατούσαν σε σκοτεινά παρασκήνια!! Οι φίλοι και οι άνθρωποι έχασαν τον άνιδιοτελή άνθρωπο με το παντοπνό χαμόγελο.

Στις παρακάτω γραμμές θα καταγράψω πως συναντηθήκαμε για πρώτη φορά με τον Σωκράτη Βενάρδο.

Ήμουν τότε στο Εθνικό θέατρο σκηνοθέτης. Ένα πρωί του Μάρτη του 1979 χτύπησε το τηλέφωνό μου και άκουσα μία φωνή που μου έλεγε. Έδώ «Σωκράτης Βενάρδος». Σας θέλω να κάνουμε μία παράσταση μαζί. Έχετε καιρό; Την άλλη μέρα τό άπογευμα ήρθε στο Εθνικό και εκεί ήταν η πρώτη φορά που τον έβλεπα.

Πρόσωπο ήρεμο, μάτια γεμάτα λάμψη, και τα χείλη του πάντα σ' ένα άβυσσο χαμόγελο. Μου μίλησε για τον «Κοσμά τον Αιτωλό», - ότι είχε κάνει την μουσική και έγώ να έκανα την σκηνοθεσία. Του είπα ότι δεν μπορώ να δεχτώ αν δεν άκουσα πρώτα κάτι από την μουσική του «Κοσμά».

Μου έκανε την τιμή και με κάλεσε σε 2-3 μέρες σε μία δοκιμή της χορωδίας του στην Εκκλησία της Χρυσοσπηλιώτισσας. Με τις πρώτες στροφές που άκουσα ήμουνα δεμένος με τον Σωκράτη Βενάρδο και την τόσο αξιόλογη - τό υπογραμμίζω - δουλειά του.

Τι κρίμα σ' αυτήν την εκκλησία άκουσα πριν λίγο καιρό την ακολουθία για την ανάπαυση της ψυχής του από την ίδια χορωδία. Τι συγκίνηση αλήθεια. Δεν ξέρω πως άντεξαν τα πόδια. Όμως τα μάτια δεν άντεξαν και γέμισαν δάκρυα γι' αυτόν τον άνθρωπο. Δίπλα μου συγκινημένοι ο μεγάλος του Θεάτρου μας Άλξης Μινωτής και η γυναίκα μου.

Βαθεία Δημοκρατικός και φιλεύθερος δεν υπέκυψε ούτε προσκύνισε κανέναν για να υπάρξει. Υπήρξε αυτεξούσιος γιατί είχε το δώρο του Θεού την αγάπη του και την εύλογία του.

Εμείς ως θυμόμαστε τό έργο του. Και ως προσπαθούμε να τό μεταδώσουμε από άνθρωπο σε άνθρωπο, από γενιά σε γενιά.

Εγώ με τις όποιες δυνάμεις μου θα προσπαθώ να κρατήσω τό όνομα του Σωκράτη Βενάρδου στη θέση που τό άνηκε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΕΣΣΑΛΑΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1983

Η Μικρασιάτισσα γυναίκα ΤΕΡΑΣΤΙΑ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΒΙΩΣΗ

Στό «Στέκι των γυναικών της Καισαριανής» οργανώθηκε τόν περασμένο Μάη εκδήλωση με θέμα «Η γυναίκα πρόσφυγας» με όμιλήτρια τη γνωστή λογοτέχνη Διδώ Σωτηρίου.

Η συγγραφέας του περίφημου έργου «Ματωμένα Χώματα» που έγνωια της έχει να συμβάλει «στην ανάπλαση ενός κόσμου που χάθηκε για πάντα» να μη ξεχνούν οι παλαιοί να βγάλουν σωστή κρίση οι νέοι» αναφέρθηκε στην αρχή της όμιλίας της στην Τραγωδία του 22 και είπε:

«Έφτεος με τά εξήντα χρόνια άπ' τη Μικρασιατική Καταστροφή, είχαμε την εύκαιρία και ν' ακούσουμε και να πούμε πολλά γι' αυτή την τραγική εθνική περιπέτεια, που σημάδεψε καιρία, άγρια θά λέγαμε, όχι μόνο τη δική μας ζωή μά κι ολόκληρο τό βίο του γένους των Ελλήνων. Γιατί, όπως όλοι ξέρουμε, η καταστροφή αυτή είναι τό πιο άκριβά πληρωμένο, τό πιο συγκλονιστικό γεγονός της νεώτερης Ιστορίας μας, ισάξιο με την άλωση και την πτώση της Πόλης. Ότι δεν μπορούσαν να κάνουν μέσα στους αιώνες οι εισβολές των βαρβάρων, ή mania των κατακτητών, ή φωτιά και τό σίδερο του θρησκευτικού φανατισμού, τό κάνουν στό άψε - σβήσε οι...λεγόμνοι προστάτες σύμμαχοί μας, στηριγμένοι βέβαια πάνω στην ξενοδοουλεία και τό υπερφίαλα μεγαλειώδεις όνειρα της τότε ελληνικής ολιγαρχίας. Γιατί τί φοβερή εκείνη καταστροφή του ελληνισμού της Μικρασίας τη συμπλήρωσε η έξωση ολόκληρου του ελληνισμού της Ανατολής.

«Στά μέρη που τραγουδήθηκαν για πρώτη φορά τό όμηρικά έπη, εκεί που πρωτογράφτηκε ελληνικά τό Ευαγγέλιο, εκεί που οι σοφιστές με την παλιά καλλιτέπεια άνάνθρωπαν τους Πατέρες της Εκκλησίας, εκεί που άνάβλυζε τό μεσαιωνικό ελληνικό έπος του Ακρίτα κι άπ' όπου όρμούσαν ακατάβλητοι οι λόγιοι του 17ου και 18ου αιώνα, για να ξαναφωτίσουν τό γένος, εκεί ούτε ένας Έλληνας πιά δεν άναπνέει...».

Αυτή η επιγραμματική φράση της βυζαντινολόγου, καθηγ. άλλοτε του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ, Σοφίας Αντωνιάδου, συνοψίζει, θά λέγαμε, αυτό που ήταν και δεν είναι πιά για μάς η Ανατολή. Ένας χώρος, δηλαδή, όπου είχαν βρεί σύζευξη και συνέχεια τρεις μεγάλοι πολιτισμοί, ο άρχαίος, ο βυζαντινός και ή εποχή του διαφωτισμού, μά άνοιξη συνεχής που θύμιζε την όμολογία των Ρωμαίων: «Η κατακτημένη Ελλάδα νίκησε τόν θρασυέμον κατακτητή της...».

Η ιστορική αλήθεια για τούς πραγματικούς ένοχους αυτής της συμφοράς μόλις άρχισε επιτέλους ν' άποκαλύπτεται: Ποιοί και γιατί στείλανε τόν ελληνικό στρατό στη Μικρασία και τίνων συμφέροντα πληρώσαμε και καλύψαμε έτσι που τό πάθος να μη μάς γίνει μάθος και να φτάσουμε τώρα στό Κυπριακό, τις ύφαλοκρηπίδες και τό Αιγαίο που τόσους κινδύνους έγκυμονούν. Η μνήμη, ή ιστορική μνήμη, είναι αναγκαία στους λαούς. «Όποιος ξεχνάει τό παρεθόν είναι καταδικασμένος να τό ξαναζήσει».

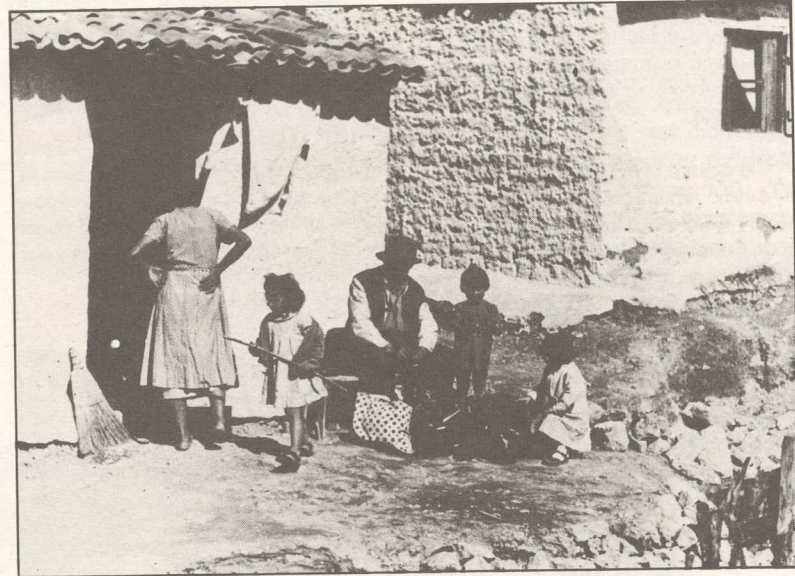
Στη συνέχεια ή Διδώ Σωτηρίου μίλησε για τό προσφυγικό θαύμα και τόνισε:

«Όμως σήμερα τό θέμα μας είναι άλλο: Μαζεύτηκαμε εδώ να τιμήσουμε την άνώδυνη Μικρασιάτισσα, την προ-

Μιά όμιλία της ΔΙΔΩΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

σφυγίνα, τη γυναίκα, την άγωνίστρια, τη δημιουργική, την πονετική, την άοκνη, τη δραστήρια και ψυχωμένη, που σ' αυτήν όφείλεται ένα μεγάλο μέρος από τό προσφυγικό «θαύμα». Γιατί

Η επίδραση του προσφυγικού στοιχείου έγινε αισθητή σ' όλους τούς τομείς: γεωργία, βιοτεχνία, βιομηχανία, εμπόριο, γράμματα, τέχνες, πολιτική, κοινωνική, έκπολιτιστική ζωή. Οι προ-

Πλινθόκτιστο σπίτι στην Καισαριανή. Χαρακτηριστική φωτογραφία από τά πρώτα χρόνια της προσφυγιάς.

«Θαύμα» ήταν πως εκείνο τό έκατομύριο των συφοριασμένων, των ρακένδυτων ανθρώπων που ξεμπάρκαραν σάν παραλοισμένοι στό λιμάνια της Ελλάδας τό 1922, κι έλεγες πως θά τη βουλιάζουν, κατάφεραν να γίνουν τόσο γρήγορα ανανέωσης μαγιά για νέες δημιουργίες, να συνταπιστούν με τό ντόπιο στοιχείο και μαζί ν' αλλάξουν την όψη της νέας τούς πατρίδας. «Η Ελλάς, γράφει ή Ιστορικός Δαφνής, από τό 1923 είναι κάτι καινούργιο...».

σφυγικοί συνοικισμοί γίναν φυτώρια προόδου, ταμπούρια Λευτεριάς, μετερίζια μάς άκράτητης δημοκρατικής εξόρμησης. Μιά βαθιά εθνική συνείδηση ένωσε και συναδέλφωσε ολόκληρο τόν ελληνικό λαό και τόν ύψωσε ως τό μεγαλειώδες έπος της Έθνικης Αντίστασης. Καινούργιοι και άνώδυμοι άγωνιστές και δημιουργοί άρδευσαν τόν διψασμένο χώρο της νέας πατρίδας.

Οι περισσότεροι από σάς θά έχετε άκουστά από τούς γονείς σας για την

τραγικότητα και για τό μεγαλειό εκείνων των γεγονότων, που άκολούθησαν τόν ξεριζωμό μας από τη Μικρασία. Αναλογιστήτε την Καισαριανή της παράγκας και τί σήμαινε να κοιμηθείς νοικοκύρης, τσελεμπής, με τά χτήματά σου, τά σπία σου, τό κομπόδεμά σου, τη στρωμένη δουλειά σου, την τακτοποιημένη ζωή σου και να βρεθείς σωστός ζητιάνος σε ξένο τόπο - ξένος ήταν στήν αρχή κι ή έχθρικός...».

Τέλος ή Διδώ Σωτηρίου μίλησε για τη συμβολή της Μικρασιάτισσας γυναίκας και ύπογράμμισε:

«Η συμβολή της προσφυγιάς σε κείνα τά δύσκολα χρόνια, ήταν μεγάλη. Έ, τότε άνασκουμπώθηκε ή λαϊκή γυναίκα, μά και ή «καλομαθημένη» ή κακομαθημένη από τό γονικό και τόν άντρα της χανουμίτσα του γυναικωνίτη κι έδωσε ήρωικά τη μάχη της επιβίωσης, τη μάχη για-μιά καλύτερη ποιότητα ζωής. Σε βιοτεχνίες, σ' εργοστάσια, σε άγρούς, σε γράφεια, σε μαγαζιά, σε μπουγάδες, σε παραδόλματα. Κέντησαν τά χεράκια της και τί δεν κέντησαν και δεν έφασαν κι άς είχαν παραμορφωθεί από τις χοντροδουλειές. Την προσφυγική παράγκα, που μέσα στά λίγα τετραγωνικά της στέγαζε ντουζίνες γονιών και παιδιών, κατάφεραν να την κάνουν να λάμψει από πάστρα, νοικοκυρσούνη καλαισθησία. Ούτε τά κεντημένα πρίζ - μπίζ δεν έλειπανε από τά ύποτυπώδη παράθυρα, ούτε τά σεμέν ντέ ταμπλ, οι γλαστρούλες με τό γιασεμί, τό γεράνι και τό μυριστικά. Σωστή κολώνα του σπιτιού στάθηκε ή προσφυγίνα της Ανατολής. Και δεν τίς έλειψε ποτέ τό κέφι για τη ζωή, για τόν έρωτα, για τά στολίδια, ή χαρά της αισιοδοξίας, ή μαχητικότητα. Δεν άπουσίσε από τούς άγώνες για Λευτεριά, δημοκρατία, άνεξαρτησία.

Θυμάμαι πόσο επιπόλαιο σατύριζαν στίς θεατρικές έπιθεωρήσεις, ιδιαίτερα τις Σμυρνίες, για έλαφρότητα ή γιατί καυχιότανε για τις λίρες με τούς κλαζο-νταξικές που είχαν στίς χαμένες πατρίδες τους. Κι όμως, είχαν, είχαν θησαυρούς και τούς έχασαν. Και όχι μόνο άντεξαν τό φοβερό ξεριζωμό, μά κατάφεραν, άντρες και γυναίκες μαζί, να ξαναφτιάσουν τη ζωή και τό έχει τούς και ν' άνεβούν και κοινωνικά και πνευματικά».

Βραβεύθηκε ο Στρ. Ευστρατιάδης

Η Έστία Νέας Σμύρνης θράβευσε έναν άξιο εργάτη της πέννας: Τόν συγγραφέα Στρατή Ευστρατιάδη για τό θιβλίό του «Λογοτέχνες του Μικρασιατικού Έλληνισμού». Στη φωτογραφία ο βραβευμένος συγγραφέας και συνεργάτης μας δέχεται τά συγχαρητήρια του Προέδρου της Έστίας Παντελή Σερέφολου.

Μνημοσύνη Προσκόπων Αϊδινίου

Στόν ιερό Μητροπολιτικό Ναό της Αγίας Φωτεινής έγινε άπό την Τοπική Έφορία Προσκόπων Νέας Σμύρνης τό έτος Μνημόσυνο των Μεγάλων Ηρώων, μικρών Προσκόπων του Αϊδινίου, Σκιών και Κάτω Παναγιάς.

Μετά την επίσημη ύποση ιεροτελεστία, οι επίσημοι κατέθεσαν στεφάνια στό Μνημείο που είναι στημένο στη μνήμη τούς στο Άλσος Χρυσ. Σμύρνης όπου φάλλθηκε και πρίσσινο.

Στη μνήμη των σφαγιασθέντων προσκόπων της Μικρασίας οργανώθηκε και άιμοδοσία για τά παιδιά που πάσχουν από Μεσογειακή Αναιμία.

Δέηση για τούς φονευθέντες προσκόπους του Αϊδινίου έγινε και στη Θεσ/νίκη στις 22 Μαΐου. Μετά τό πέρας της τελετής προσκοπικά τμήματα, με τη μουσική του σώματος, παρήλασαν στούς δρόμους της συμπεριτεύουσας.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Τά 50 χρόνια της Ένωσης Σπάρτης

Η Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας γιορτάζει φέτος τα 50 χρόνια από την ίδρυση της, που είναι χρόνια γόνιμης προσφοράς στην υπόθεση της μνήμης των άξεστων πατρίδων.

Η Ένωση Σπάρτης, ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1933 από μία ομάδα Σπαρταλήδων της Νέας Ίωνίας, που χωρίς οικονομικά μέσα, χωρίς καμιά κρατική ενίσχυση, με μόνα στηρίγματα τις εισφορές των μελών και των φίλων της και, πάνω απ' όλα, την αδάμαστη πίστη των στους σκοπούς του σωματείου, κατόρθωσαν να αναπτύξουν πολύπλευρη δραστηριότητα στην Νέα Ίωνια.

Η απόκτηση ιδιόκτητης στέγης με μεγάλη αίθουσα διαλέξεων, έντευκτι-

ριο - έκθετήριο και βιβλιοθήκη - αναγνωστήριο επέτρεψαν στους Σπαρταλήδες να ευρύνουν και συστηματοποιήσουν τη δραστηριότητα τους. Στη διετία 1980-82 διενήργησαν μαθητικούς διαγωνισμούς Έκθεσης Ίδεών και Διηγήματος, παρουσίασαν θεατρικές παραστάσεις, οργάνωσαν εκθέσεις ζωγραφικής, μουσικές βραδιές και διαλέξεις, εξέδωσαν δυο βιβλία μικρασιατικού περιεχομένου ενώ παράλληλα λειτουργήσε καθημερινά το αναγνωστήριο και η βιβλιοθήκη.

Η δεύτερη πεντηκονταετία, μας λέει ο γεν. γραμματέας του Συλλόγου Χάρης Σαπουντζάκης, βρίσκει την Ένωση Σπάρτης έτοιμη για νέες προσπάθειες. Πρέπει να πλουτιστεί η βιβλιοθήκη, να φτάσει τους 10.000 τόμους.

Να συνεχιστεί το έργο της έκδοσης βιβλίων που αναφέρονται στη Σπάρτη Πισιδίας. Να πραγματοποιηθούν σε μόνιμη βάση πολιτιστικές εκδηλώσεις και να αρχίσουν παράλληλα και κινηματογραφικές προβολές. Να πλουτισθεί το Μικρό Λαογραφικό Μουσείο. Να γίνει μελέτη για μετατροπή της αίθουσας διαλέξεων σε άμφιθεατρική και να κατασκευαστεί μόνιμη σκηνή για θεατρικές παραστάσεις.

Η «Μικρασιατική Ήχώ» εύχεται από καρδιάς στους φίλους Σπαρταλήδες να γιορτάσουν και τα εκατόχρονα του σωματείου τους, μεστά από δράση για τη διατήρηση της μνήμης των χαμένων πατρίδων μας.

Πανηγύρι της Παναγίας Κύκκου

Την Κυριακή των Μυροφόρων οι Άτταλειώτες γιόρτασαν στην εκκλησία της Κοιμήσεως Θεοτόκου στον Δήμο Ταύρου, την ετήσια πανήγυρη τους για την Παναγιά του Κύκκου.

Τήν φερώνυμη θαυματουργή εικόνα, όπως είναι γνωστό, δέισωσαν οι φιλόθερμοι πατριώτες της Άττάλειας τις μαυρές μέρες του '22 και την τοποθέτησαν στον Ναό του Άγ. Νικολάου του Πύργου (Ήλείας) όταν έφθασαν πρόσφυγες από τη Μ. Ασία. Λίγους μήνες αργότερα μετέφεραν την εικόνα της Παναγίδος του Κύκκου στην Αθήνα, για να την τοποθετήσουν τελικά στην εκκλησία της Κοιμήσεως Θεοτόκου του συνοικισμού Νέων Σφαγείων, όπου βρίσκεται ως σήμερα.

Τήν αρχιερατική λειτουργία και τη λιτάνευση της εικόνας παρακολούθησαν ο αντιδήμαρχος της Αθήνας Γιάννης Ακριθάκης και εκπρόσωποι προσφυγικών οργανώσεων.

«Είναι καλό να προσέχουμε, να αγαπούμε, να τιμούμε και να βοηθούμε τις Προσφυγικές Σωματειακές Οργανώσεις». Νικ. Αρώνης 2/4/1983

Η επέτειος της 2ας Μαΐου στη Ν. Σμύρνη

Στις 16 του Μάη η Έστια Ν. Σμύρνης πραγματοποίησε εκδήλωση στο μέγαρο της για να τιμήσει την επέτειο της απόβασης του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη (2/5/1919). Μίλησε σχετικά ο πολιτ. μηχανικός κ. Γιάννης Μαγκριώτης, μέλος της Έστιας. Ακολούθησαν οι βραβεύσεις των βιβλίων που εκδόθηκαν στη διάρκεια του 1982 με θέμα τη Μικρασία, τον Πόντο και τη Θράκη καθώς και των εργασιών νέων συγγραφέων και λογοτεχνών με θέμα τον πολιτισμό και τη ζωή στις άξεστες πέραν απ' το Αιγαίο πατρίδες.

Έκθεση βιβλίου και ζωγραφικής

Στά πλαίσια των εκδηλώσεων του για τα 60 χρόνια της Μικρασιατικής Καταστροφής ο Νέος Κύκλος Κωνσταντινουπολιτών εγκαινίασε στις 18 του Μάη, την «1η Έκθεση Βιβλίου και Ζωγραφικής συγγραφέων και καλλιτεχνών από την Κωνσταντινούπολη και τις χαμένες πατρίδες». Τα εβδομήντα έφτα βιβλία και οι εκατόν είκοσι τρεις πίνακες, που είχαν εκτεθεί στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων, αντιπροσώπευαν τις δραστηριότητες και την απόδοση των δημιουργών του αλλά και αποτελούσαν ένα μικρό δείγμα της συμβολής των προσφύγων της Μικράς Ασίας και της Πόλης στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου μας.

Η Ιστορία των Κυδωνιών

Από την Ένωση Κυδωνιατών επανεκδόθηκε η «Ιστορία των Κυδωνιών», αφιερωμένη σ' όλα τα θύματα της Μικρασιατικής τραγωδίας κάθε φυλής και θρησκείας. Το αξιόλογο αυτό βιβλίο έχει γραφτεί από τον Γεώργιο Σακκάρη (α' έκδοση 1920) και προλογίζεται από τον κεραμίστα λογοτέχνη Πάνο Βαλαμάκη. Πρόκειται για την πιο άριστα και ολοκληρωμένη ιστορία που γράφτηκε έως σήμερα, για τη χαμένη Αιολική Πολιτεία. Τήν έκδοση συμπληρώνουν κείμενα του ιστορικού Κωστή Μοσκόφ, του καθηγητή Ίωαννη Καραμπλιά, του φιλόλογου - γυμνασιάρχη Αθανάσιου Τσερνόγλου, δυο χάρτες και έφτα φωτογραφίες.

Η γιορτή της Αγίας Φωτεινής

Τήν ετήσια γιορτή της προστάτιδος της Αγίας Φωτεινής πραγματοποίησε η Ένωση Σμυρναίων Νικαίας Πειραιώς στις 5 Ιουνίου, με θεία λειτουργία και άρτοκλασία, στο ναό του μεγάρου της.

Στόν μεγάλο εσπερινό, την παραμονή της γιορτής, χοροστάτησε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας, κ. Γεώργιος και παραβρέθηκαν οι βουλευτές της περιοχής και οι άρχες της πόλης. Ακολούθησε η περιφορά της ιερής εικόνας με τη συνοδεία της μουσικής του Λιμενικού Σώματος. Τήν Ένωση Σμυρναίων της Αθήνας εκπροσώπησε ο σύμβουλος κ. Δήμος Ζαφειριάδης.

Υποτροφίες σε Βυρωνιώτες

Δυό υποτροφίες και ογδόντα οκτώ βραβεία άπονενμήθηκαν από την Πανιώνιο Στέγη σε Βυρωνιώτες φοιτητές και μαθητές με την ευκαιρία των εκδηλώσεων για τα 60 χρόνια της Μικρασιατικής Καταστροφής. Τήν άπονενμή προλόγισε ο πρόεδρος της Στέγης κ. Λεωνίδας Έκατομμάτης που αναφέρθηκε στο θέμα της βράβευσης που έχει καθιερώσει το Σωματείο αυτό του Βύρωνα εδώ και 8 χρόνια. Κύριος όμιλητής της εκδήλωσης ο γεν. γραμματέας της Ένωσης Σμυρναίων κ. Νίκος Βικέτος που μίλησε με θέμα: «Σπονδή στον πολιτισμό των πατρίδων της Μικρασίας». Τήν Ένωση Σμυρναίων εκπροσώπησε ο σύμβουλος κ. Μανώλης Καίπας.

ΜΑΘΕΤΕ ΓΙ' ΑΥΤΟΥΣ

Στά άκριτικά Δωδεκάνησα

Ένας Μικρασιάτης τήν καταγωγή ιεράρχης εκλέχτηκε παμψηφεί νέος Μητροπολίτης Καλύμνου, Λέρου και Α-στυπαλαίας από τη Σύνοδο του Οικου-μενικού Πατριαρχείου. Ο λόγος για τον Σεβασμιώτατο κ. Νεκτάριο Χατζημιχάλη, μέχρι πρό διετήνου Μητροπολίτη Καρπά-θου και Κάσου, που γεννήθηκε στα Χανιά από γονείς που κατάγονται από το Αϊδίι της Μικρασίας.

Διδάκτωρ της Θεολογίας και της Κοινωνιολογίας ο νέος ιεράρχης χαιρεί μεγάλης εκτίμησης στους θεολογικούς και εκκλησιαστικούς κύκλους για το έπισταμικό και ποιμαντικό έργο του. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Δημητρίου ο οποίος, προσφωνώντας τον νέο Μητρο-πολίτη Καλύμνου στο Φανάρι, κατά την σεμνή τελετή μνημόσμου είπε μεταξύ άλλων: «Η Εκκλησία έχουσα υπ' όψιν την πολυσιδή δράση, η έντός βραχέ-ος χρονικού διαστήματος ανέπτυξεν η ύμετέρα ιερότης εν τη προηγούμενη αυτής Μητροπόλει Καρπάθου και Κάσου και εκτιμήσασα τον ποιμαντορικών ζήλον και τας οργανωτικές αυτής ικανότητες, διά της προσπάτου προαγωγής αυτής ηθέλησεν όπως δώσει αυτή μείζονας ευκαιρίας και ευρύτερον έδαφος ίνα αναπτύξει και πολλαπλασιάσει αυτή τα ήδη πολλαπλά τάλαντα αυτής και θέση ταύτα εις την διάθεσιν του φιλοχρίστου λαού».

Πρόεδρος «Έστιας Νέας Σμύρνης»

Ανάμεσα στους διακεκριμένους άν-θρώπους που βράβευσε πριν λίγο καιρό στην Καστανία της Βέροιας το ποταμικό σωματείο «Παναγία Σουμελά» είναι και ο πολύ γνωστός στους προσφυγικούς κύκλους Παντελής Σερέφολου που η ζωή του είναι αναπόσπαστα δεμένη με τη ζωή και τη δράση των μικρασιατικών σωματείων.

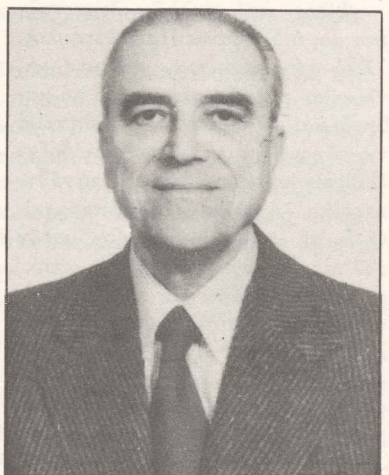
Στά 17 του χρόνια ίδρυσε στο Δου-ρογυτί τη «Μικρασιατική Ένωση», έναν αθλητικό σύλλογο, που εξακολούθει να δρά και σήμερα στον Νέο Κόσμο με την επωνυμία «Ορίμβρος».

Στά 70 του εκλέχτηκε από τη Γενική Συνέλευση των μελών της Έστιας Νέας Σμύρνης πρόεδρος του αξιόλογου αυτού πνευματικού και πολιτιστικού σωματείου.

Είκοσι τέσσερα ολόκληρα χρόνια

(1943-1967) υπηρέτησε τον Πανιώνιο Γυμναστικό Σύλλογο σαν γενικός γραμ-ματέας και πρόεδρος του.

Γεννημένος τό 1913 στην Αμιοό του Πόντου, με ρίζες που κρατούν από την Κασάρεια (Ζιντζι-Ντερέ), ήρθε στην Ελλάδα μαζί με τους ξεριζωμέ-νους του 1922. Σπούδασε στην Ανωτά-τη Εμπορική, πήρε μέρος σαν έφεδρος αξιωματικός της Αεροπορίας και στούς δυο πολέμους, και σταδιοδρόμησε στην Αγορική Τράπεζα απ' όπου συνταξιο-δοτήθηκε τό 1975. Δραστήριος αλλά και ήρεμος ο νέος Πρόεδρος της Έστιας, είναι ένας καλός συζητητής κι ένας

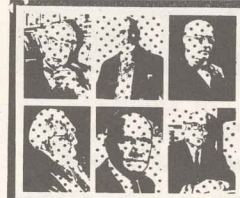
άνθρωπος με πολλές ανησυχίες, με συναίσθηση των μεγάλων ευθυνών που έχει αναλάβει σαν διάδοχος του Πάνου Χαλδεδού. Από τα βασικά προβλήματα που τόν άπασχολούν αυτή την εποχή είναι τό Γηροκομείο της Έστιας και οι Σχολές, τό ήμερήσιο γυμνάσιο και λύ-κειο που παρουσιάζουν παθητικό, λόγω των μεγάλων εξόδων που δεν καλύπτο-νται από τις περιστασιακές επιχορηγή-σεις. Αισιόδοξος όμως από τη φύση του ο Παν. Σερέφολου πιστεύει πως θα βρει τρόπο και θα προχωρήσει σ' όλες τις προγραμματισμένες δραστηριό-τες του σωματείου του. Του τό εύχου-θα.

Ντοκουμέντα του Τελωνείου Σμύρνης

«Εγγραφα του Τελωνείου Σμύρ-νης (καταστάσεις εισπραξείων και έπιστροφής δασμών αποδείξεις καταθέσεων) και άλλα στοιχεία των ετών 1919-1922 πρόκειται να απο-κτήσει σύντομα η βιβλιοθήκη της Ένωσης Σμυρναίων».

Τά ντοκουμέντα αυτά άνηκουν στον κ. Πέτρο Βιδωρή, μέλος της Ένώσεως και περιλαμβάνονται στο αρχείο του Άριστέιδη Γ. Παύκου, διευθυντή του Τελωνείου της Σμύρ-νης τήν παραπάνω περίοδο, που διαφύλαξε ο άνηψιός του κ. Δημή-τριος Σταματιάδης, επίτιμος Διευ-θυντής Τελωνείων.

Ο κ. Βιδωρής σε δήλωσή του στην «Μ. Η.» εξέφρασε τήν ικανο-ποίηση του, γιατί τό στοιχείο του Τελωνείου Σμύρνης που διαφύλαξε μέχρι σήμερα ο κ. Σταματιάδης αποτελούν, λόγω της σπουδαιότη-τας τους σημαντικό βοήθημα για τούς έρευνήτες που άσχολούνται με τήν μελέτη της ιστορίας της Μικρα-σίας.

Λογοτέχνες του ελληνισμού της ανατολής

Του ΣΤΡΑΤΗ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗ

Δημήτρης Αρχιγένης

Ο Δημήτρης Αρχιγένης παρουσιάζεται στην πνευματική ζωή του τόπου, ποιητής, πεζογράφος και λαογράφος.

Γεννήθηκε στη Σμύρνη τό 1900 και είναι απόφοιτος της Εύαγγελικής Σχολής της Σμύρνης και του Γερμανογαλλικού Κολλεγίου Μεγαριστών πατέρων της Βιέννης. Σπούδασε γιατρός στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού από τό οποίο πήρε και διδακτορικό δίπλωμα. Διετέλεσε ύγειονομικός επιθεωρητής των φυλακών του Κράτους, των Εμπειρικών αναμορφωτι-κών σχολείων, άρχιάρτος του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και έτυχε πολλών τιμητικών διακρίσεων.

Στη λογοτεχνία επιδόθηκε από τό 1956. Πολλά είναι τά δημοσιεύματά του σ' έφημερίδες και περιοδικά.

Σέ βιβλία εξέδωσε: Τό 1972 μία σειρά έπικολυρικά ποιήματα με τόν τίτλο «Αντίλαοι», τό 1973 τό πεζογράφημα «Μαρτυρίες από τη Μικρασια-τική καταστροφή» που πήρε βραβείο Έστιας Νέας Σμύρνης και της Ένωσης Σμυρναίων Αθηνών, και άκολούθησαν τά λαογραφικά του «Οί Νταήδες της Σμύρνης», «Οί καταφερτζήδες της Σμύρνης» και «Τά συνάφια της Σμύρνης» (1977-1979) και τό 1981 τό τελευταίο βιβλίο του «Η ζωή στη Σμύρνη» γραμμένο σε σμυρναϊκό ιδίωμα, που τιμήθηκε τήν 29.12.81 μ' έπαινο της Ακαδημίας Αθηνών.

Τά λαογραφικά κείμενα του Δημήτρη Αρχιγένη, άποτελούν πολύτιμη προσφορά στη λαογραφία της Σμύρνης.

Ο Δημήτρης Αρχιγένης έσμεύει σε αξιόλογη παρουσία και στο χώρο της ζωγραφικής καθώς και της μουσικής.

Ίωάννης Βερνάρδος

Ο ύποστράτηγος πεζικός σε πολεμική διαθεσιμότητα Ίωάννης Βερ-νάρδος -με πολιτική δράση σε πολλές έκστρατείες και ιδιαίτερα στη Μικρασιατική- γεννήθηκε στη Σμύρνη τό 1900.

Στη λογοτεχνία επιδόθηκε από τά νεανικά του χρόνια.

Έγραψε πολλά διηγήματα έμπνευσμένα από τη στρατιωτική ζωή και ιστορικές μελέτες.

Τά βιβλία που εξέδωσε είναι:

«Αξέχαστος πόνος» 15 στρατιωτικά διηγήματα με πρόλογο των Ακαδημαϊκών Γρηγορίου Ξενοπούλου και Άλ. Μαζαράκη-Αϊνίν. 1930. «Ουλίμπος του Αφίον Καραχισάρ» 1930, «Ιστορική μελέτη «Τό μυστικό του Δερβίση» 1931, διηγήματα «Αίεν Άριστεύειν» 1934, «Δαβάρης- Πίνδος» 1945 ιστορική μελέτη των αγώνων της Πίνδου, «Αναμνήσεις- διηγήματα και ιστορίες από τόν πόλεμο του 1940-1941», 1948, «Υπίλαρχος Τζών Στεφανάκος» 1949, και «Τρεμπισόνα» 1955.

Ο Ίωάννης Βερνάρδος έγραψε ακόμα τά έργα «Η μάχη του Καλακίου- Καλαμά», «Η Μάχη του Σπί-καμαράτε» όπου εξιστορείται η δράση του άποσπάσματος του Συνταγματάρχη Θ. Κετσέα, «Μάριο Μπαγι-νέτι», «Εθνική αντίστασις», «Τό θαύμα της Αλβανίας», «Μικρασιατικά πολεμικά διηγήματα» κ.α.

Τέλος, μετάφρασε στρατιωτικά διηγήματα Γάλλων συγγραφέων και διατέλεσε συνεργάτης διαφόρων έγκυρων περιοδικών και έγκυκλοπαι-δειών.

Εάλω ή Πόλις

Συνέχεια από τη σελίδα 3

Και τούρκεψε η Πόλη πριν 530 χρόνια.

Πόσος χρόνος ακόμα και καιρός χρειάζονται για να αληθεύη τό «πά-λι δικά μας θάνατο»;

Οι Έβραίοι χρειάστηκαν 2.000 μόνο που κάθε μέρα έψελναν:

«Αν σε ξεχάσω Ιερουσαλήμ να μου ξεραθεί τό χέρι αν σε ξεχάσω Ιερουσαλήμ η γλώσσα μου να κολι-ληθί για πάντα στο λαρύγγι. Άλλη-λούια».

Ας άγρυπνούμε συμπατριώτες. Και προσοχή στά λάθη. Αυτά περι-μένουν οι Τούρκοι.

Τριάντα παραβάσεις από είκοσι τουρκικά άεροπλάνα μόνο τόν τε-λευταίο μήνα. Εφτάμισι τρεις έκα-τομμύρια θα ξεοδέψουν μόνο για τήν ίδρυση πολεμικής βιομηχανίας.

Τό δάχτυλο και τό μυαλό στη σκανδαλή.

Τζών Βεινόγλου.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΣΤΕΦ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ*

«Δικαίων δέ ψυχαί ἐν χειρὶ Θεοῦ
καὶ οὐ μὴ ἀψήγῃ αὐτὸν βάσανος»
(Σοφ. Σολ. γ' 1)

Ἀπέθανεν αἰφνιδίως τὴν 17ην
Δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους.
Τὴν ἐπόμβου πληθὸς κόσμου συγγε-
νῶν τε καὶ φίλων συνωδεύσαμεν τὸν
μεταστάνα μέχρι τῆς τελευταίας
αὐτοῦ κατοικίας, εἰς τὸ νεκροταφεῖον
τῆς Νέας Φιλαδέλφειας.

Ἐγεννήθη ὁ Παπαδόπουλος ἐν
Ἐφέσῳ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὸ
1906. Ὀκταετής, ὀρφανὸς πατρός
καὶ ἔχων χήραν μητέρα καὶ ἀδελφὴν
ὀρφανὴν ἤλθε μόνος εἰς Ἀλεξαν-
δρούπολη, ὅπου προσελήφθη εἰς τὸ
ἐκεῖ ὀρφανοτροφεῖον. Ἐφοίτησεν ἐν
τῇ πόλει ταύτῃ, εἰς τὸ δημοτικὸν
σχολεῖον καὶ εἰς τὸ γυμνάσιον. Διὰ
τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀρετὴν
ἐδέσμευσε τὰς καρδίας τῶν διδασκά-
λων αὐτοῦ, οὔτινες μετὰ στοργῆς
παρηκολούθουν τὴν πρόοδον αὐτοῦ
καὶ πάντοτε ἐμερίμνων περὶ τῆς
οικονομικῆς αὐτοῦ ἐνισχύσεως, ἥς
ἄνευ, δυσχερὲς θὰ ἦτο ὁ βίος μακρὰν
τῆς γενετῆρας καὶ τῶν οἰκείων προ-
σώπων.

Μετά τὴν Καταστροφὴν τῆς Μι-
κρᾶς Ἀσίας θεία τύχη ὠδήγησε τὸν
πολυπαθὴ νεανίαν εἰς τὰς ἀγκάλας
τῆς μητρός καὶ τῆς ἀδελφῆς, τὰς
ὁποίας μετ' ἐπιμόνους καὶ ἀπαύ-
στους ἀναζητήσεις ἀνεῦρε τέλος ἐν
Κρήτῃ.

Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν φιλοπόνως καὶ
ἐντίμως ἐεργάζετο ὁ Παπαδόπουλος
ὡς ὑπάλληλος εἰς διαφόρους ἐμπορι-
κὰς ἐπιχειρήσεις, παραλλήλως δὲ
παρὰ τὸν βιωτικὸν κάματον ἐσπού-
δαζε κλασσικὴν φιλολογίαν ἐν τῇ
Φιλοσοφικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστη-
μίου Ἀθηνῶν καὶ βυζαντινὴν μουσι-
κὴν ἐν τῇ Ὁδῇ Ἀθηνῶν.

Τὸ 1938 ἐνυμφεύθη. Ἦ σύζυγος
αὐτοῦ, κυρία Πηνελόπη, τὰ μάλιστα
εὐπαιδευτος, ἐμπλεως χριστιανικοῦ
ἡθροῦ τῆς ὁποίας ἡ ἀκρόασις ὕψου
πολύτιμος σύντροφος τοῦ μεταστά-
ντος. Ἀμφότεροι ἐν ἀμοιβαίᾳ στορ-
γῇ καὶ ἀφοσίωσι διέδραμον τὴν ὁδὸν
τοῦ βίου γενναίως καὶ εὐδαιμόνως.
Ἀπέκτησαν δύο τέκνα: τὸν Σωτή-
ριον, ἀνώτερον ὑπάλληλον, καὶ τὴν
Εἰρήνην, φιλόλογον, γυμνασιάρχην.
Ἀμφότερα τὰ τέκνα τῆς οικογενείας
Παπαδοπούλου ἐληγονόμησαν ἐκ

τῶν γονέων ἀνωτέραν παιδείαν καὶ
ἄψογον ἀρετὴν, νυμφευθέντα δὲ ἐδω-
ρῆσαντο εἰς αὐτοὺς τρεῖς ἐγγόνους,
εὐθαλεῖς βλαστούς, κόσμημα καὶ χα-
ρὰν τῶν ὑστέρων χρόνων τοῦ πάπ-
που.

Εἰργάσθη ὁ Παπαδόπουλος ἐν τῇ
ιδιωτικῇ αὐτοῦ σπουδαστηρίῳ καὶ ἐν
ιδιωτικοῖς γυμνασίοις, ἐν οἷς ἔλαβε
πάντας τοὺς βαθμούς τῆς ἐκπαιδευ-
τικῆς ἱεραρχίας μέχρι τοῦ βαθμοῦ
τοῦ Λυκειάρχου. Διάχυτος μεταξὺ
τῶν μαθητῶν καὶ τῶν γονέων ἦτο ἡ
φήμη τοῦ ἐναρέτου διδασκάλου καὶ
παιδαγωγοῦ μετὰ τοῦ ἀμώμου αὐτοῦ
ἡθους καὶ τῆς σπανίας παιδείας.

Πληθύν φιλολογικῶν ἔργων χάριν
κυρίως τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ πολ-
λοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς ἐξέδωκεν
ὁ Παπαδόπουλος μετὰ λαμπρῶν ἐρ-
μηνευτικῶν σχολίων. Ἀλλὰ καὶ ἄλ-
λα ἐπιστημονικὰ ἔργα ἐξέδωκεν, ἅτι-
να κατέχουσι λαμπρὰν θέσιν ἐν τῇ
χώρῳ παρ' ἡμῖν τῶν κλασσικῶν
γραμμάτων.

Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ χώρῳ τῆς βυζαν-
τινῆς μουσικῆς λαμπρῶς εὐδοκίμη-
σεν ὁ Παπαδόπουλος.

Ἐψάλλεν εἰς διαφόρους ἐκκλη-
σίας τῶν Ἀθηνῶν, αἵτινες κατέμε-
νον ἐκάστοτε ὑπ' εὐλαβῶν χριστιαν-
σῶν ποθούντων ζωηρῶς, ὅπως ἀκού-
σασιν τὸν μελωδικώτατον ψάλτην.
Θεῖαν ὄντως χροὴν ὑπερφύους ἁρμο-
νίας εἶχεν ἡ ἐξόχως ἡδύμολπος φωνὴ
αὐτοῦ τῆς ὁποίας ἡ ἀκρόασις ὕψου
τον φιλόθεον χριστιανὸν μέχρι τῶν
κόλπων τοῦ παναγίου Θεοῦ.

Τὸ διδακτικὸν ἔργον τοῦ μετα-
στάντος ὑπῆρξεν ἐξόχως ἐπωφελές
καὶ εὐδόκιμον παρὰ τῇ σπουδαίῳ
ἐν τοῖς γυμνασίοις ἐλληνικῇ νεολαίᾳ,
τὴν ὅποιαν εὐστόχως πάντοτε καὶ
καρποφόρως ἐμίει εἰς τὰ ἔθνη καὶ
χριστιανικὰ ἰδεώδη, τὰ ὁποῖα ὁ ἀεί-

μνηστος θεοῦρε ἀρρήκτως συνδε-
μένον μετὰ τῶν κλασσικῶν γραμμά-
των. Τούς μαθητάς αὐτοῦ ἐθεώρει ὁ
Παπαδόπουλος φίλους εἰλικρινῶς
χαίρων ἐπὶ τῇ ἐπιμελείᾳ καὶ προόδῳ
αὐτῶν καὶ φιλοστοργῶς καὶ πλου-
σίως ἐπιβραβεύων καὶ ἐνθαρρύνων
αὐτούς.

Οὐχὶ ἀπλῶς διδάσκαλος ἦτο ὁ
Παπαδόπουλος ὑψηλὸν καὶ πολυτί-
μων διδασκάλων, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος
ἐμπνους πολλῶ μᾶλλον καὶ παρά-
στασις ἦτο τοῦ καθαρωτάτου φιλο-
σοφικοῦ βίου ἔργου καὶ οὐχὶ μόνον
λόγοις δηλῶν τὴν ὀφειλομένην ἐν τῇ
κόσμῳ θέσιν τοῦ κατ' εἰκόνα καὶ
ὁμοίαν τοῦ Θεοῦ πλασθέντος ἀν-
θρώπου.

Φίλος ἀπὸ πολλῶν δεκαετιῶν
ἦτο μοι ὁ Στέφανος Παπαδόπουλος.
Ὑπὸ τὴν μειδίωσαν πάντοτε καὶ
γλυκεῖαν μορφήν αὐτοῦ, ὑπὸ τὸ κα-
θαρόν καὶ φιλόσοφον βλέμμα διέκρινέ
τις εὐχαρὶν πάντοτε καὶ αἰσιδόξον
διάθεσιν εὐθύμου καὶ καλοκαγάρθου
καρδίας. Ἀναλλοίωτος θὰ παραμεί-
νῃ ἐν τῇ μνήμῃ ἡ συμπαθὴς μορφή
τοῦ προσφιλοῦς συναδέλφου, ὅστις
φωτεινὸν παράδειγμα κατέλιπε εἰς
τοὺς οἰκείους αὐτοῦ ἀκαμάτου δρά-
σεως, ψυχικῆς καθαρότητος καὶ
πνευματικῆς ἰλαρότητος, σταθερᾶς
πίστεως καὶ ἀύπνου μόχθου κατὰ τὴν
διεξαγωγὴν εὐγενῶν καὶ ὑψηλῶν ἔρ-
γων.

Ὡς ὠραίουτης ψυχῆς ἀναβαίνει
ἐπὶ τοῦ ὕψους ἡ χαρίεσσα αὐτοῦ καὶ
γλυκεῖα μορφή. Οὐδαμῶς διαλύεται
αὕτη, ἀλλὰ μετέωρος αἵρεται πρὸς

Ο ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΤΗΣ «ΜΙΚΡΑΣΙΑΣ»

Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 10

σολίστες (ἀνάμεσά τους ὁ Λευτέ-
ρης Σκορδίνης, φίλος καὶ συνεργά-
της τοῦ Βενάρδου, ποὺ ὁ συνθέτης
θὰ τὸν χρησιμοποιοῦσε σὲ ὀρισμέ-
να συμφωνεῖκα τραγούδια) δυὸ χορω-
δίες -ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν- καὶ
δέκα πέντε μουσικὰ ὄργανα.

Αὕτῃ τὴν ἐκδήλωση τὴ θεωροῦ-
σε σὰν τὴν κορυφαία τῆς ζωῆς του.
Θὰ εἶναι, ἔλεγε, ἡ προσφορά μου
στὴ Σμύρνη μας γιὰ τὰ ἐξηντάχρο-
να τῆς καταστροφῆς τῆς, καὶ πί-
στευε πὼς τὸ παίξιμο τοῦ ἔργου θὰ
εἶχε μεγάλη ἀπήχηση τόσο στὸ
μικρασιατικὸν κόσμο, ὅσο καὶ σ' ὁ-
λους τοὺς Ἕλληνες.

Ἡ τελευταία θριαμβευτικὴ ἐμ-
φάνισή του Σωκράτη Βενάρδου, τὸ
«Κύκνειον Ἀσμα» του, ἦταν φέ-
τος, τὴν παραμονὴ τῆς 25ης Μαρ-
τίου, ποὺ παρουσίασε γιὰ ἄλλη μιά
φορὰ τὴν «Ἐθνεγερεία» του στὸν
κινηματογράφον «Ὁρφέα», με-
λεύθερη εἰσοδο γιὰ τὸ κοινόν, προ-
σφορά τῆς Ἐμπορικῆς Τράπεζας.

Ἀγνός ἰδεολόγος, ὑπέρμαχος
τῶν πανανθρώπινων ἰδανικῶν καὶ
γνήσιος πατριώτης, ὁ Σωκράτης
Βενάρδος πάλαψε γιὰ τὴν πνευμα-
τικὴ ἀνάπτυξη τοῦ τόπου. Ἀπαλ-
λαγμένος ἀπὸ μισαλλοδοξία καὶ πά-
θη στάθηκε ἀλύγιστος σὰν βράχος
στὶς ἀρχές του σ' ὅλα τὰ τελευταῖα

τόν ἀχανὴ αἰθέρα καὶ ἀναρπάζει καὶ
παρασύρει μεθ' αὐτῆς κόσμον ὡ-
ραίων ἀναμνήσεων καὶ ἀπεριγρά-
πτων.

Εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ μεταστάντος,
ὅπερ πλανᾶται περὶ ἡμᾶς ἀνά τοὺς
ἀχανεῖς χώρους, τῆς αἰωνιότητος,
ἐκεῖ, ἐνθα γῆ καὶ οὐρανὸς ἐν χαιρετι-
σμῷ εὐλογοῦσιν ἄλληλα καὶ ἐπεύχο-
νται ἀλλήλους πάντα τὰ ἀγαθὰ, ἀ-
πειθύνω ἐκ τῆς ἀγαπητῆς αὐτοῦ
ἐφημερίδος τῶν εἰς τὴν μητέρα Ἐλ-
λάδα πρὸ τοῦ ἀπηνόου ἔχθρου κατα-
φυγόντων κατοίκων ποτὲ τῆς πο-
λυανθοῦς καὶ ἀλγμονήτου Μικρᾶς
Ἀσίας ὕστατον χαιρετισμὸν μετὰ
τῆς βεβαιώσεως αἰωνίας καὶ ἀγνρά-
του μνείας ἐν τῇ γῇ καὶ τῇ
οὐρανῷ. Πίστιν ἔχω, ὅτι ὁ ἀείμνη-
στος φίλος Παπαδόπουλος ψάλλει
πλέον ὕμνους πρὸς τὸν πανάγαθον
Θεὸν οὐχὶ καθήμενος ὡς ὁ Ἀδάμ καὶ
θλιβόμενος ἀπέναντι τοῦ Παραδεί-
σου, ἀλλ' ἐν μέσῳ αὐτοῦ ὑπὸ τὰ
παχύρσκα φυλλώματα ἱερῶν δένδρων
ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλίασει εὐλογῶν τὸν
εὐσπλαγχνον καὶ πανάγαθον Θεόν.

Ὁ ζῶγος καὶ θανάτου κυριεύων
ἀνάπαυσον αὐτόν ἐν ταῖς αὐαῖς ἀ-
γίων, ἐν προσελάβῳ ἐκ τῶν προ-
σκαίρων!

ΚΩΝΣΤ. ΙΩ. ΜΕΡΕΝΤΙΤΗΣ,

Ὁμ. Καθηγητῆς τῆς Φιλοσοφικῆς
Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημ. Ἀθηνῶν

* Ἀποσπάσματα ἀπὸ ἄρθρου τοῦ Ὁμ. Καθηγητῆ
Κων. Μερεντίτη, δημοσιευμένα μετὰ τὴν εὐκαιρίαν τῆς
συμπλήρωσης ἑξή μηνῶν ἀπὸ τὴν κήθευσή τοῦ νεκρολο-
γούμενου ἐκλεκτοῦ μέλους τῆς Ἐνώσεως Σμυρναίων.

δύσκολα χρόνια.

Τὸ ἔργον τοῦ ἐκτιμήθηκε ἀπὸ τὸ
λαὸ μας καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς γνή-
σιους πνευματικούς ἀνθρώπους
τῆς χώρας μας. Ἡ Ἐνωση Σμυρ-
νῶν -ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν- καὶ
δέκα πέντε μουσικὰ ὄργανα.

Αὕτῃ τὴν ἐκδήλωση τὴ θεωροῦ-
σε σὰν τὴν κορυφαία τῆς ζωῆς του.
Θὰ εἶναι, ἔλεγε, ἡ προσφορά μου
στὴ Σμύρνη μας γιὰ τὰ ἐξηντάχρο-
να τῆς καταστροφῆς τῆς, καὶ πί-
στευε πὼς τὸ παίξιμο τοῦ ἔργου θὰ
εἶχε μεγάλη ἀπήχηση τόσο στὸ
μικρασιατικὸν κόσμο, ὅσο καὶ σ' ὁ-
λους τοὺς Ἕλληνες.

Ἡ τελευταία θριαμβευτικὴ ἐμ-
φάνισή του Σωκράτη Βενάρδου, τὸ
«Κύκνειον Ἀσμα» του, ἦταν φέ-
τος, τὴν παραμονὴ τῆς 25ης Μαρ-
τίου, ποὺ παρουσίασε γιὰ ἄλλη μιά
φορὰ τὴν «Ἐθνεγερεία» του στὸν
κινηματογράφον «Ὁρφέα», με-
λεύθερη εἰσοδο γιὰ τὸ κοινόν, προ-
σφορά τῆς Ἐμπορικῆς Τράπεζας.

Ἀγνός ἰδεολόγος, ὑπέρμαχος
τῶν πανανθρώπινων ἰδανικῶν καὶ
γνήσιος πατριώτης, ὁ Σωκράτης
Βενάρδος πάλαψε γιὰ τὴν πνευμα-
τικὴ ἀνάπτυξη τοῦ τόπου. Ἀπαλ-
λαγμένος ἀπὸ μισαλλοδοξία καὶ πά-
θη στάθηκε ἀλύγιστος σὰν βράχος
στὶς ἀρχές του σ' ὅλα τὰ τελευταῖα

Κεντρικὴ Διάθεση:
"Ἐνωση Σμυρναίων
Καρύτση 3 - Ἀθήνα (124)

μικρασιάτικο βιβλίο

Παρουσίαση: ΙΣΑΒΕΛΛΑ ΜΑΛΟΒΡΟΥΒΑ

ΑΠΟΚΑΪΔΙΑ: Καλλιόπη Κολιοπούλου-Γρίβα, Ἀθήνα 1982.

Ποιήματα γιὰ τὴν Σμύρνη στὰ 60 χρόνια τοῦ χαμοῦ γεμάτα νοσταλγία
καὶ ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα. Ἀπὸ ἀρχοντικὴ Σμυρνεϊκὴ οἰκογένεια,
μεγαλωμένη καὶ ζυμωμένη μετὰ τὰ νάματα τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν μᾶς δίνει μετὰ
τραγούδια τῆς ὅλη τὴν λαχτάρα καὶ τὴν μνήμη πού ἔχει μέσα της καὶ τὴν
ἐξεχνεῖ σὲ χαριτωμένους στίχους.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ. Ταξιδιωτικὸ, Τασούλας Καμπουρίδου,
Καβάλα 1980.

Ἡ Γυμνασιάρχης καὶ συγγραφέας Τασούλα Καμπουρίδου, Πόντια τὴν
καταγωγή, μετὰ τῆς ταξιδιᾶς στὰ πάτρια χώματα ἔκανε ἱστορικὴ ἀνασκόπη-
ση μετὰ τὴν Ποντιακὴ ἱστορία καὶ Λαογραφία τοῦ τόπου τῶν προγόνων της.
Μετὰ φωτογραφία καὶ χάρτες συμπληρώνει καὶ ὁλοκληρώνει τὸ ἔργο της
συνδένοντάς το σήμερον μετὰ τὴν παράδοσή. «Τὸ ὁδοιπορικὸ τοῦ Πόντου»
στηρίζεται σὲ ἱστορικὲς πηγὲς καὶ πληροφωρικὲς ἀφηγήσεις καθὼς καὶ σὲ
προσωπικὰ βιώματα τῆς συγγραφέας. Ἀποτελεῖ μιά πνευματικὴ προσφορά
τῆς πρὸς ὅλους τοὺς Ποντίους καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Πατρίδα.

Ο ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ καὶ τὰ ἀπομνημονεύματά του
(ἀνάτυπον) Ἀθανασ. Γ. Τσέρνογλου Ἀθήναι 1983 σελ. 16. Πολύ
ἐνδιαφέρουσα σκιαγραφία τοῦ ἐπιφανοῦς ἱεράρχου τῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας ποὺ μεγάλωσε καὶ παρηκολούθησε τὴν ἐγκύκλιον σπουδὴν
Ἀδραμύττι καὶ ἀριστοῦχος ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς
Χάλκης. Καὶ ἀφοῦ πέρασε ὅλα τὰ στάδια τῆς διδακτορικῆς διωρίσθηκε
καθηγητὴς στὴν Σχολὴ τῆς Χάλκης. Ἡ ἀνοδὸς του στὰ ἀξιώματα ὑπῆρξε
συνεχὴς. Ἐξελέγη μητροπολίτης Καστορίας καὶ ἡ δράση του ἦταν
ἀληθινὸ ἡγέτη. Δεκαπέντε χρόνια ἔδρασε στὸν Πόντο ὡς Μητροπολίτης
Ἀμασειας καὶ πραγματοποιοῦσε μεγαλειώδεις ἔργα. Στὴ Μικρασιατικὴ
Καταστροφὴ καὶ στὴ μεγάλη σφαγὴ τῶν Ἀρμενίων τὸ 1915 ἡ προσπάθειά
του νὰ σώσει τοὺς Χριστιανούς ἦταν ἀπερίγραπτα δραματικὴ καὶ ἀπεγνω-
σμένη. Ὑπάρχουν ἀπομνημονεύματά του ποὺ ἀποτελοῦν σπουδαία
ἱστορικὴ μαρτυρία ἀλλὰ τὰ χειρόγραφα βρίσκονται στὰ χεῖρά τῆς Ἀντιγό-
νης Μπέλλου Ὁρειψιάδου ποὺ ἐλπίζουμε ὅτι θὰ τὰ παραδώσει σὲ ἕνα
σοβαρὸ ἐπιστημονικὸ ἴδρυμα γιὰ νὰ βγοῦν στὴν ἐπιφάνεια οἱ μαρτυρίες.

ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΚΑΗΜΟΙ Διηγήματα Σίμου Λιανίδη Ἀθῆναι 1983 σελ. 125.
Ὁ ξεριζωμὸς ἀπὸ τὴν πατρίδα εἶναι μιά μαύρη κηλὶδα στὴν ἱστορία. Ἡ
γραφὴ τῶν γεγονότων γιὰ τὸ δῶμα τῆς προσφυγιάς πρέπει νὰ συνεχίζεται
γιὰ νὰ μὴν ἐπαναληφθεῖ ἀπὸ τὴν ἐπερχόμενη γενεὴ. Ὁ συγγραφέας στὰ
διηγήματά του μετὰ πολὺ ζωντανὲς εἰκόνες μ' ἕνα «συναγερμὸ νοσταλγίας
καὶ πόνου» δίνει αὐτὰ ποὺ ἔζησε στὰ παιδικὰ καὶ νεανικά του χρόνια στὴ
μακρινὴν τοῦ τώρα πατρίδα. Ἡ γλαφυρὴ καὶ σωστὴ πέννα τοῦ συγγραφέα
ἀλλὰ καὶ τὰ οὐσιώδη θέματα δίνουν στὸ βιβλίο ξεχωριστὴ ἀξία καὶ εἶναι
λίγος ὁ χώρος γιὰ νὰ κρίνουμε ἕνα τόσο ἀξιόλογο ἔργο. Ὁ Σίμος Λιανίδης
εἶναι ἕνας ξεχωριστὸς μελετητὴς λογοτέχνης καὶ ποιητῆς καὶ τιμὰ τὴν
Μικρασιατικὴν μας πατρίδα μετὰ τὸ πολυσήμερον ἔργο του ποὺ μέχρι σήμερον
ἔχει δώσει.

ΑΛ. ΔΕΛΑΜΟΥΖΟΣ, Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ. «Οἱ δάσκαλοι τῆς ἰδέας» Χαρ. Δ.
Σαπουντζάκη Νέα Ἰωνία 1980 σελ. 77. Μετὰ τὸ βιβλίο τοῦ αὐτοῦ ὁ συγγραφέας
μᾶς παρουσιάζει δύο πρωτοπόρους δασκάλους ποὺ ἀγωνίσθηκαν μετὰ
σθένους γιὰ νὰ ἀλλάξουν τὴν δομὴν τῆς παιδείας τότε ποὺ τὴ δημοτικὴ
γλώσσα ποὺ θέλανε νὰ φέρουνε στὰ σχολεῖα τὴ θεωροῦσαν ἀμάχητη.

Σήμερα ὅλοι γράφουμε καὶ μιλάμε στὴ δημοτικὴ γλώσσα ποὺ εἶναι ἡ
γλώσσα τοῦ σπιτοῦ μας, τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν μας, χωρὶς ὅμως νὰ
γνωρίζουμε οἱ περισσότεροί μας ποιοὺς μισοστάρηδες τὸ ὀφείλουμε. Μία
ὀφειλὴ ποὺ ὁ Σαπουντζάκης τὴν ἀποκατέστησε καὶ ξανάφερε μετὰ τὸ ἔργο
του κοντὰ μας τοὺς δύο αὐτοὺς πρωτοπόρους τῆς «ἰδέας» τοὺς τόσο
ἀδίκως λησμονημένους. Μετὰ βασικά βοηθήματα σὲ τούτῃ τὴ μελέτῃ ἀπὸ
πολλὰς βιβλιογραφίας ὁ συγγραφέας ἔρριξε πολὺ φῶς στὸ ἔργο τους καὶ
στὸν ἀγῶνα τους ἀλλὰ καὶ στὴν κοινὴ τους δράση γιὰ τὴν μεταβολὴ τῆς
παιδείας, μεταβολὴ ποὺ πρέπει νὰ γνωρίζουν οἱ σημερινοὶ δάσκαλοι σὲ
ποιοὺς πρωτοπόρους συναδέλφους τὴν χροστάνε.

Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ Χαρ. Δ. Σαπουντζάκη σελ. 96
Ν. Ἰων. 1980. Πληροφορίες καὶ στοιχεῖα, ἀφθονο τοπογραφικὸ καὶ
φωτογραφικὸ ὕλικό στοιχειοθετοῦν τὸ βιβλίο ποὺ ὁ συγγραφέας μετὰ τόσο
ζῆλο συγκέντρωσε καὶ μᾶς παρουσίασε μετὰ τίτλο «Νέα Ἰωνία τοῦ Χθὲς καὶ
τοῦ Σήμερον». Εἶναι μιά ἐργασία πολὺ ἀξιόλογη ποὺ προβάλλει τὸ πρόσκει-
μα καὶ μᾶς δίνει γενικά τὴν σημαντικὴ ἀνάπτυξη διαδοχικὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ποὺ

κτίστηκε ἡ πόλις μέχρι σήμερα. Εἶναι μιά ὀφειλὴ τοῦ συγγραφέα στὴν
γενέθλια γῆ του.

ΑΙΟΛΙΚΑ Ποιήματα Ἀρ. Ταστάνη σελ. 68 Ἀθήνα 1977. Γόνος Μικρασιατι-
κὸς γεννήθηκε στὴ Λέσβο. Πρωτοεμφανίστηκε στὰ γράμματα τὸ 1976
«Πίσω ἀπὸ γυάλινους τοίχους» τὸ πρῶτο του βιβλίο. Τὸ 1977 κυκλοφόρησε
τὸ δεύτερο τὸ «Αἰολικά» ποὺ τὸ ἔχω παρουσιάσει ἀπὸ τὴν «ΣΜΥΡΝΑ» στὸ
τεύχος 111-112 Νοεμβρ-Δεκεμβ. τοῦ 1977 καὶ ὅπως τοῦ γράφω καὶ τότε
τὸ διάβασα μετὰ πολλὴ ἀγάπη καὶ προσοχή. Εἶναι τρυφερὸς ποιητής, μετὰ
διάχυτη μελαγχολία στοὺς στίχους καὶ μιά εὐαισθησία συμπεκνωμένη στὰ
βιώματά του ποὺ ἀληθινὰ σὲ συγκινεῖ. Εἶναι ὁ ποιητὴς ποὺ σύντομα θὰ
φτάσει στὴν κορυφὴ τῆς δημιουργίας.

ΟΙ ΣΤΡΑΤΕΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑΣ Ἐντουαρντ Φέντον Μετάφραση Νίτσα
Χαρβάτη - Φέντον 218 σελ. Ἀθήνα 1982. Ἐνα μυθιστόρημα γιὰ παιδιὰ
ἀλλὰ καὶ γιὰ μεγάλους. Ὁ συγγραφέας σὲ τοῦτο τὸ γραφτὸ μᾶς δίνει μιά
γενιά τὴν ἐποχὴ ποὺ ζωντανεῖται ἀκριβῶς τὴν Ἑλλάδα τοῦ 1922, ὅταν τὰ
μπουλούκια τῶν προσφύγων εἶχαν γεμίσει ὅλα τὰ λιμάνια τῆς Ἑλλάδας καὶ
συγκερῶνας ὑπῆρχε καὶ ἡ πολιτικὴ κρίση καὶ διαμάχη στὴν κυβερνήσεις. Τὰ
πέντε παιδιὰ ἥρωες τοῦ συγγραφέα κατάφεραν νὰ κρατήσουν τὸν
ἀναγνώστη δέσμιον ὡς τὴν τελευταία σελίδα τοῦ βιβλίου. Ἡ μυθική τους
ἐταιρία μετὰ τὴν ἰδιαιτέρη γλῶσσα τους, τὰ παιγνίδια τους, οἱ καλὲς τους
πράξεις καὶ οἱ περιπέτειες δίνουν μιά ἐντονὴ σοβαρότητα καὶ σφραγίζουν
μιά ἐξαιρετικὴ ἐποχὴ ποὺ ἔχει μείνει στὴν ἱστορία μετὰ τὸ ὄνομα Μικρασιατι-
κὴ καταστροφὴ!

Ὁ τελευταῖος μαχητὴς τοῦ Σκρά

Τοῦ ΑΝΔΡΕΑ ΤΑΤΑΡΙΔΗ

Δὲν μπορῶ νὰ ξερῶ τί ἀπήχηση
μπορεῖ νὰ ἔχει στοὺς ἄλλους πρό-
σφυγες μιά εἰδηση στὸν Τύπο, ποὺ
ἀφορὰ κάποιον συμπατριώτη μας,
ξεριζωμένο ἀπ' τὴν Χαμένης Πα-
τρίδος τῆς Ἀνατολῆς, μὰ ἐγὼ (χω-
ρὶς τοῦτο νὰ θεωρηθεῖ σκόπιμη
περιαυτολογία) ὅταν τὸ μάτι μου
«πίσει» κάτι τέτοιο, χαίρομαι πραγ-
ματικά, σὰν νὰ πρόκειται γιὰ δικό
μου ἀγαπημένο πρόσωπο.

Τούτῃ τὴν φορὰ παίρνω πέννα γιὰ
νὰ ἐκφράσω τὴν χαρὰ μου, γιατί
τοῦ κ. Τ. Μουμπτζί, γιὰ τὸ 22-5-
1983, μετὰ τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλο
«Ὁ τελευταῖος τοῦ Σκρά» ἔχει
ἀρθρο τοῦ συνεργάτη του κ. Χρή-
στου Χριστοδούλου, ἀφιερωμένο
στον ὑπερήλικα (καὶ ἀειθαλῆ, ἂν
ὅ,τι φαίνεται) Αἰβαλιώτη ἀπόστρα-
το Ἀξιωματικὸ κ. Τάσο Μουμπτζί,
ποὺ κατοικοεδρεύει μόνιμα στὴν
συμπρωτεύουσα.

Στὴν ἀθηναϊκὴ, λοιπόν, αὐτὴ
ἐφημερίδα σκιαγραφεῖται διὰ χει-
ρὸς Χρήστου Χριστοδούλου, δημο-
σιογράφου Θεσσαλονίκης, ἡ πολιτι-
κὴ, πατριωτικὴ καὶ συγγραφικὴ δρά-
ση τοῦ «τελευταίου μαχητῆ» τοῦ
ἱστορικοῦ Σκρά.

Ὑπὲρπληρως βέβαια ὁ κ. Τά-
σος Μουμπτζί, μὰ ἡ θύμησή του
ἐξεκάθηται καὶ οἱ ἀκείψεις του «ἀλη-
θινὸ πανόραμα» τῆς νεοελληνικῆς
μας ἱστορίας. Ἀπομαχὸς πλὴν καὶ
ἀποτραβηγμένος στὴν γωνία του,
στὴν ὁμορφὴ Θεσσαλονικὴ, δὲν
παύει ὡστόσο, νὰ ἀναθυμᾶται μετὰ
νοσταλγία θρυλικὲς ἐποχές, ποὺ
σφράγισαν τὴν ἱστορία τοῦτο τοῦ
μαρτυρικοῦ τόπου. Ἀπλὸς, λιτὸς
καὶ σεμνὸς στὴν ἀφήγησή του ἐμ-
πνέει τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἐκτίμη-<

Μιά πρόταση του Τζ. Βεϊνόγλου

Ο σύμβουλος της Ένωσης Σμυρναίων Τζών Βεϊνόγλου διακήρυξε την ανάγκη να εκλεγεί από το Συνέδριο των προσφυγικών σωματείων ένα όργανο που ο λόγος του σε θέματα πολιτικής απέναντι στην Τουρκία θα περνάει και θα λογαριάζεται.

Μιλώντας στην «Τελετή Υπομνήσεως» του Συνδέσμου Μεγαλοσχολιτών στις 29 του Μάη, στον «Παρνασσό» ο Τζ. Βεϊνόγλου αφού μετέφερε στη συγκέντρωση έναν χαιρετισμό καρδιάς του Δ.Σ. της Ένωσέως μας, τόνισε πως αν γονάτισε και έσβησε η αυτοκρατορία των 1.100 χρόνων αυτό οφείλεται, κατά κύριο λόγο, σε βυζαντινά σφάλματα, πως στα ελληνικά σφάλματα οφείλεται ο ξεριζωμός μας από τη Μικρά Ασία, πως από δικά μας σφάλματα πέτυχε ο Αττίλας στην Κύπρο, και πρόσθεσε τα εξής:

«Δέν ξεχνούμε πως οι έχθροι είναι έχθροι και οι ξένοι-ξένοι. Έκτός από λίγους αρχαιολάτρες ρομαντικούς και τις τουρίστριες που μας έρχονται από τον ψυχρό βορρά, δέν υπήρχαν φιλέλληνες. Γι' αυτό και πιστεύουμε, μακριά από μεγαλοϊδεατικές σκέψεις, πως έμεις τά Σωματεία του Έλληνισμού της Ανατολής στο Συνέδριο του Φθινοπώρου, ένωμένοι θά εκλέξουμε τό όργανο εκείνο που θά έπιλύσει, βέβαια, και τά μικροζητήματά μας, αλλά και τό όργανο εκείνο που εκπροσωπώντας τό ένα τρίτο του έλληνικού λαού, άν όχι θά καθορίζει την έξωτερική πολιτική της κάθε Κυβέρνησης απέναντι στην Τουρκία, τουλάχιστον ο λόγος του θά περνά και θά λογαριάζεται. Γιατί έμεις και πιο καλά ξέρομε και πιο πολύ πονάμε».

Τήν «Τελετή Υπομνήσεως» τίμησαν μέ την παρουσία τους έκπρόσωπος του Αρχιεπισκόπου, ο Μικρασιάτης Υπουργός Εύαγγελος Κουλουμπής, Καθηγητές Πανεπιστημίων, εκπρόσωποι προσφυγικών σωματείων και διακεκριμένοι άνθρωποι της Τέχνης και των Γραμμάτων.

Η εκδήλωση άρχισε μέ εισήγηση του προέδρου του Συνδέσμου Μεγαλοσχολιτών κ. Αλεξάνδρου Μακρίδη για τό νόημα της «Τελετής Υπομνήσεως». Κύριος όμιλητής της ημέρας ο ιστοριοδίφης κ. Γεώργιος Καμαράδος-Βυζάντιος, Ταξίαρχος έ.ά., μέ θέμα: «Μιά απόπειρα διαστρέβλωσης της Ιστορίας του Γένους». Ο όμιλητής μέ ιστορικά στοιχεία από Έλληνες και ξένους μελετητές και χρονογράφους, απέδειξε ότι τά υποστηριζόμενα από τον Καντεμίρ και τον Φαλμεράιερ είναι μυθεύματα.

Πενήντα κορίτσια και άγόρια 8-15 χρόνων, ή παιδική χορωδία του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών, υπό την διεύθυνση του μαέστρου κ. Κώστα Βογιατζή, έκλεισε την τελετή παρουσιάζοντας ένα μοναδικό πρόγραμμα μέ έργα του παγκόσμιου ρεπερτορίου, που υπογράμμιζαν τον πόνο, την έλπίδα, την χαρά, την πίστη, την αίσιοδοξία της ψυχής, την ειρήνη κ.λ.π. καθώς και δημοτικά και ποιμενικά της Κύπρου, της Θράκης, της Πόλης κ.λ.π.

Διαγωνισμός για ιστορικές μελέτες

Πανελλήνιο διαγωνισμό για τη βράβευση (μέ πρώτο έπαθλο 50.000 δρχ. και δύο έπαίνους των 10.000 δρχ.) άνέκδοτων εργασιών μέ θέμα τον πολιτισμό και την παράδοση του Έλληνισμού στην Ανατολή προκήρυξε ή Έστία Νέας Σμύρνης.

Στό διαγωνισμό έχουν δικαίωμα συμμετοχής συγγραφείς που γεννήθηκαν τό 1945 και μετά, άνεξάρτητα άν κατάγονται ή όχι από την Μικρά Ασία, Πόντο, Θράκη και Κωνσταντινούπολη.

Προθεσμία ύποβολής εργασιών μέχρι 31-12-83. Πληροφορίες παρέχονται από τον κ. Π. Σερέφoglou (τηλ. 9333662 και 9333705) και την κ. Λέλα Μαραγκού - Τσακίρη (τηλ. 9338052).

**Τό έργο της ΕΝΩΣΗΣ
στηρίζεται στή συνδρομή σας.
Στείλτε την σήμερα άν θέλετε ν' άκούγεται και ή δική μας φωνή.**

ΔΩΡΕΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Ο κος και ή κα Πετρ. Βιδωρή στή μνήμη Γεωργίου Θ. Διαμαντή	Δρχ. 4.000
Στή μνήμη της Δέσπως και του Γιώργου Αναστασιάδη εκδότη του «Κόπανου» Σμύρνης ή κόρη τους Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη	Δρχ. 10.000
Ο κος Νικ. Τσαγκρίδης στή μνήμη της μητέρας του Ελένης	Δρχ. 2.000
Η κ. Εύτυχία Ίωακείμογλου στή μνήμη του αγαπημένου της συζύγου	Δρχ. 5.000
Η κ. Ναυσικά Γεωργιάδη- Μουσούρη στή μνήμη των γονιών της Αναστασίου και Εύφροσύνης, του συζύγου της Φώτου Γιοφύλη και των θείων της Κωνσταντίνου και Σάββα Γεωργιάδη	Δρχ. 5.000
Η κ. Καροτίνα Κουρεμέτη στή μνήμη Καίτης Καμπουροπούλου.	Δρχ. 3.000
Η κ. Ελένη Στρατή στή μνήμη της άξέχαστης άδελφής της Καίτης Καμπουροπούλου	Δρχ. 20.000
Ο κ. Νίκος Βικέτος στή μνήμη του παππού του Θωμά Βούλτσου.	Δρχ. 2.000

Τούς ευγενικούς δωρητές θερμά εύχαριστούμε

Έντυπα που πήραμε

εφημερίδες

«ΣΙΦΝΑΪΚΗ ΦΩΝΗ» — Μηνιαία εφημερίδα της Σίφνου, «ΚΑΙΝΗ ΚΤΙΣΙΣ» — Μηνιαίο όργανο της ΟΧΕ, «ΔΕΣΒΙΑΚΟΣ ΚΗΡΥΞ» — Ημερήσια Πρωινή Εφημερίδα, «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ» — Όργανο της Ε.Ε. της ΕΔΑ. «ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ» — Εβδομαδιαία Εφημερίδα. «ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ» — Πολιτική Κοινωνική Κατερίνης, «ΕΡΓΑΤΟΫΠΑΛΛΗΛΙΚΗ ΦΩΝΗ» — Όργανο της Ε.Ε. ΕΣΑΚ-ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ, «ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΤΥΠΟΣ» — ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΠΟΕ, «ΑΚΡΙΤΑΣ» — ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΒΟΡ. ΕΛΛΑΔΟΣ, «ΟΙ ΝΙΚΗΤΕΣ» Κατερίνη, «ΣΙΝΑΣΙΤΙΚΗ ΦΩΝΗ», «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ», «ΤΡΙΓΛΙΑΝΑ ΝΕΑ» — Εφημερίδα Συλλόγου Απανταχού Τριγλιανών, «ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΝ ΦΩΣ» — Εφημερίδα Κυκλάδων, «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΣΚΕΨΗ» — Περιοδική Έκδοση Γραμμάτων και Τεχνών, «ΚΗΡΥΞ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ» Δεκαπενθήμερη Έκδοση.

Περιοδικά- Δελτία

«ΣΜΥΡΝΑ» (Γράμματα- Τέχνη- Πολιτισμός) — Μηνιαίο Περιοδικό διευθυνόμενο από την Γα. Μαλόβρουβα, «ΡΟΝΤΙΑΚΗ ΕΣΤΙΑ» «REVUE FRANCAISE DE DROIT AERIEN», «Ο ΠΟΙΜΗΝ» — Μηνιαίο Εκκλησιαστικό Περιοδικό 'Ι. Μητροπόλεως Μυτιλήνης, «ΧΡΟΝΙΚΑ» — Όργανον του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου της Ελλάδος, «ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ» Έκκλησιαστικά-κοινωνικά, Διμηνιαίο περιοδικό.

Βιβλία

ΔΗΜ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ: «Η Έκδρομή» Δηγήματα. ΑΝΔΡ. ΤΣΟΥΡΑ: Ίφιγένεια Χρυσόχοου. Η τραγική Μούρα της Μικρασίας μέσα από την τριλογία της. ΔΕΛΤΙΟ της Ελληνικής Λαογραφικής Έταιρείας. ΧΡΗΣΤ. ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ: Η μνήμη του νερού (ποιήματα) Αθήνα 1983. Γ. ΚΑΜΑΡΑΔΟΣ- ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ: «Η άναθεώρηση της Ιστορίας» Αθήνα 1983.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ Μικρασιατών Ν. Σεργίων: Ένημερωτικό Δελτίο Τεύχος 7-8 ΔΕΛΤΙΟ Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών Τόμος Τρίτος Αθήνα 1982. ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΕΤΣΟΛΗ: «Τά ποιήματα για την Μικρασία» Αθήνα 1982. ΤΑΣΤΑΝΗΣ ΑΡΗΣ: Αιολικά (ποιήματα) ΧΑΡ. Δ. ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ: Η νέα Ίωνία του χτες και του σήμερα. Ν. Ίωνία 1980

Στείλτε βιβλία στό Μελί

«Παρακαλούμε θερμά τά εκλεκτά μέλη της Ένωσης Σμυρναίων και ιδιαίτερα τούς Μικρασιάτες συγγραφείς (ιστορικούς, λογοτέχνες, ποιητές) νά μās βοηθήσουν νά δημιουργήσουμε στό χωριό μας βιβλιοθήκη μέ έργα που άναφέρονται στις άλησμόνητες πατρίδες».

Τήν παραπάνω έκκληση άπευθύνουν μέσα από τις στήλες της εφημερίδας μας ο Πρόεδρος Μανώλης Βαγιανός και ή Γεν. Γραμματέας Κωνσταντίνα Καλαϊτζή του Μορφωτικού Συλλόγου «Άγιος Ίωάννης ο Θεολόγος», που λειτουργεί στό συνοικισμό Μελί Μεγάρων.

Ο σύλλογος που αποτελείται από πρόσφυγες που ήρθαν στην Ελλάδα από τό Μελί της Ερυθραίας και από τά παιδιά τους και τά εγγόνια τους έχει σκοπό του τη διατήρηση της μνήμης των πατρίδων.

Όσοι έχουν την επιθυμία και τη διάθεση νά στείλουν βιβλία για τό Μελί Μεγάρων, μπορούν νά άπευθύνονται στην «ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ» (τηλ. 3228480) ή στον πρόεδρο του Συλλόγου κ. Μανώλη Βαγιανό (τηλ. 0296-22161).